

IZVJEŠTAJ REVIZIJE UČINKA UPRAVLJANJE ODUZETOM I ZAPLIJENJENOM IMOVINOM

Broj: 01-02-10-11-7-2715-28/24

Sarajevo, februar 2025. godine

SADRŽAJ

I. ZAKLJUČAK NEZAVISNOG REVIZORA.....	4
LISTA SKRAĆENICA	5
PREDGOVOR.....	6
REZIME	7
II. IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI.....	9
1. UVOD	9
1.1. Indikacije problema i motiv za provođenje revizije.....	9
1.2. Cilj revizije i revizijska pitanja.....	10
1.3. Obim revizije.....	11
1.4. Kriteriji revizije	11
1.5. Izvori podataka i metodologija	12
2. OPIS OBLASTI	13
2.1. Pravni okvir relevantan za predmet revizije.....	13
2.2. Organizacija i nadležnosti u vezi s predmetom revizije	14
2.3. Značaj predmeta revizije.....	16
2.4. Elementi efikasnog upravljanja oduzetom i zaplijenjenom imovinom – primjeri dobrih praksi zemalja EU.....	17
3. NALAZI REVIZIJE	19
3.1. Evidencije o oduzetoj i zaplijenjenoj imovini	19
3.1.1. Evidencije o oduzetoj imovini stečenoj krivičnim djelom	19
3.1.2. Evidencije o imovini zaplijenjenoj u postupku prinudne naplate.....	21
3.1.3. Evidencije o predmetima oduzetim u krivičnim i prekršajnim postupcima	22
3.2. Procjena i očuvanje vrijednosti oduzete imovine	23
3.2.1. Procjena vrijednosti oduzete imovine	23
3.2.2. Skladištenje oduzete imovine stečene krivičnim djelom	24
3.2.3. Skladištenje imovine oduzete u postupku prinudne naplate	25
3.2.4. Skladištenje imovine oduzete u prekršajnim ili krivičnim postupcima	27
3.3. Raspolaganje oduzetom imovinom	30
3.3.1. Prodaja oduzete imovine stečene krivičnim djelom	30
3.3.2. Prodaja imovine oduzete u postupku prinudne naplate	33
3.3.3. Prodaja imovine oduzete u prekršajnim ili krivičnim postupcima	35
3.3.4. Drugi oblici raspolaganja oduzetom imovinom	36
3.3.4.1. Najam oduzete imovine	36
3.3.4.2. Upravljanje privrednim društvima	37
4. ZAKLJUČCI REVIZIJE	40
4.1. Evidencije o oduzetoj i zaplijenjenoj imovini i predmetima nisu sveobuhvatne i vjerodostojne.....	40
4.2. Ne vrši se redovna procjena i nisu osigurani uslovi za očuvanje vrijednosti oduzete i zaplijenjene imovine	41
4.3. Raspolaganjem oduzetom i zaplijenjenom imovinom ne ostvaruje se blagovremena i odgovarajuća dobit	41
5. PREPORUKE.....	42
5.1. Preporuke za unapređenje evidentiranja oduzete i zaplijenjene imovine.....	42
5.2. Preporuke za unapređenje procjene i očuvanja vrijednosti oduzete i zaplijenjene imovine.....	43
5.3. Preporuke za unapređenje raspolaganja oduzetom i zaplijenjenom imovinom	44
6. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA	45
7. LISTA TABELA I DIJAGRAMA	47
8. PRILOZI	48
8.1. Nadležnosti institucija relevantnih za upravljanje oduzetom i zaplijenjenom imovinom	48
8.2. Temeljni pojmovi relevantni za predmetnu reviziju	49
8.3. Pregled stanja zaplijenjene imovine u prinudnoj naplati i inspekcijском nadzoru na 31. 12. 2023. godine	50
8.4. Preporuke Vijeća Evrope za nabavku softvera i hardvera za upravljanje imovinom za potrebe FAZUOI-ja	51
8.5. Podaci o realizovanim prodajama u kantonalnim poreznim uredima u periodu 2021-2023. godine.....	52
8.6. Podaci o organizovanim prodajama oduzete imovine FAZUOI-ja u periodu 2021-2023. godine	54
8.7. Koraci u upravljanju oduzetom imovinom prema Smjernicama Evropske unije.....	56
8.8. Reference.....	57

I. ZAKLJUČAK NEZAVISNOG REVIZORA

- i. Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine proveo je reviziju učinka o temi „Upravljanje oduzetom i zaplijenjenom imovinom“. Cilj revizije bio je ispitati da li je osigurano efikasno upravljanje oduzetom i zaplijenjenom imovinom. U okviru postavljenog cilja ispitana je efikasnost evidentiranja, procjene vrijednosti, skladištenja, prodaje, najma i drugih oblika raspolaganja oduzetom i zaplijenjenom imovinom.
- ii. Revizija je provedena u skladu s odredbama Zakona o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 22/06), INTOSAI Okvirom profesionalnih objava¹ i metodologijom za reviziju učinka VRI u BiH. Primijenjeni su sljedeći INTOSAI standardi: ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta za vrhovne revizijske institucije, ISSAI 300 – Principi revizije učinka i ISSAI 3000 – Standardi revizije učinka.
- iii. Revizijom su obuhvaćene aktivnosti ukupno osam institucija: Federalne agencije za upravljanje oduzetom imovinom, Povjerenstva za upravljanje oduzetom imovinom Vlade Zapadnohercegovačkog kantona, Porezne uprave Federacije BiH i pet kantonalnih policijskih uprava (KS, ZDK, TK, HNK i SBK). Vremenski obuhvat revizije bio je period 2021-2023. godine.
- iv. **Rezultati revizije pokazali su nedovoljnu efikasnost nadležnih institucija u upravljanju oduzetom i zaplijenjenom imovinom u smislu njenog adekvatnog čuvanja i ostvarenja potrebne koristi.**

Zaključci provedene revizije su:

 - Evidencije o oduzetoj i zaplijenjenoj imovini nisu potpune i sveobuhvatne. Također, nisu uspostavljene odgovarajuće elektronske baze podataka;
 - Ne vrše se redovne procjene vrijednosti oduzete i zaplijenjene imovine, tako da nije poznata njena stvarna vrijednost. Iako se redovno izdvajaju budžetska sredstva za skladištenje oduzete i zaplijenjene imovine, uslovi u skladištima nisu odgovarajući. Stoga nije osigurano očuvanje vrijednosti ove imovine;
 - Nisu se poduzimale dovoljne i odgovarajuće aktivnosti kako bi se ostvarila maksimalna korist od imovine oduzete u okviru različitih postupaka. Raspolaganje oduzetom i zaplijenjenom imovinom ne vrši se na odgovarajući način. Realizovan je mali broj prodaja, i imovina se u velikom broju slučajeva prodaje po znatno nižim cijenama u odnosu na procijenjenu vrijednost, jer se uglavnom prodaje direktnim putem. Nije omogućena prodaja ove vrste imovine pomoću e-aukcija. Upravljanje oduzetim privrednim društvima također nije efikasno s obzirom na to da pojedina društva posluju s gubicima.
- v. Unapređenjem upravljanja oduzetom i zaplijenjenom imovinom moguće je ostvariti značajnu dodatnu vrijednost. Prihodima od prodaje imovine ili ustupanjem na ponovno korištenje u društveno korisne svrhe država može generisati značajna sredstva koja se mogu uložiti u javne projekte ili socijalne programe. Transparentno i efikasno upravljanje oduzetom imovinom jača povjerenje građana u pravni sistem i njegove institucije.

Sarajevo, 17. 2. 2025. godine

ZAMJENICA GENERALNOG REVIZORA

Nina Džidić, s.r.

GENERALNI REVIZOR

Mirza Kudić, s.r.

¹ Odluka o usvajanju i objavi INTOSAI Okvira profesionalnih objava, „Službene novine FBiH“, broj 59/22. INTOSAI Okvir profesionalnih objava (engl. IFPP) čine tri razine objava: INTOSAI principi (INTOSAI-P), Međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i INTOSAI smjernice (GUID).

LISTA SKRAĆENICA

BiH	Bosna i Hercegovina
EU	Evropska unija
FAZUOI	Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
IFPP	Međunarodni okvir profesionalnih objava
INTOSAI	Međunarodna organizacija vrhovnih revizijskih institucija
ISSAI	Međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija
KPU MOSTAR	Kantonalni porezni ured Mostar
KPU NOVI TRAVNIK	Kantonalni porezni ured Novi Travnik
KPU SARAJEVO	Kantonalni porezni ured Sarajevo
KPU TUZLA	Kantonalni porezni ured Tuzla
KPU ZENICA	Kantonalni porezni ured Zenica
POVJERENSTVO	Povjerenstvo za upravljanje oduzetom imovinom Vlade Zapadnohercegovačkog kantona
PU FBiH	Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine
PZUOI ZHK	Povjerenstvo za upravljanje oduzetom imovinom Zapadnohercegovačkog kantona
UP MUP-a HNK MOSTAR	Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova Hercegovačko-neretvanskog kantona Mostar
UP MUP-a KS	Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo
UP MUP-a SBK	Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova Srednjobosanskog kantona
UP MUP-a TK	Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona
UP MUP-a ZDK	Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

PREDGOVOR

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju), u skladu s članom 14. Zakona o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine,² ima pravo izvršiti pregled ili ispitivanje određenog aspekta poslovanja cijele ili dijela institucije, programa ili aktivnosti u pogledu ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti kojima ta institucija koristi svoje resurse i o tome izvještavati na način koji određuje ovaj Zakon. U provođenju revizije učinka primjenjuje se INTOSAI Okvir profesionalnih objava i metodologija za reviziju učinka VRI u BiH i sljedeći INTOSAI standardi: ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta za vrhovne revizijske institucije, ISSAI 300 – Principi revizije učinka i ISSAI 3000 – Standard revizije učinka. Primijenjene smjernice za reviziju učinka su: 3910 – Temeljni pojmovi za reviziju učinka, 3920 – Proces revizije učinka i ISAM - IDI-jev Model revizije Ciljeva održivog razvoja.

Nezavisni smo od subjekata za reviziju u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Revizija javnog sektora koju obavljaju vrhovne revizijske institucije predstavlja važan faktor u pokretanju promjena u životima građana. Potiče mehanizme odgovornosti, što zauzvrat dovodi do donošenja boljih odluka izvršne i zakonodavne vlasti, kao i dužnosnika koji upravljaju javnim novcem. VRI na ovaj način promovira efikasnost, odgovornost, efektivnost i transparentnost javne uprave. Nezavisna, efektivna i kredibilna VRI stoga je ključna komponenta demokratskog sistema u kojem odgovornost, transparentnost i integritet predstavljaju neodvojivi dio stabilne demokratije.

Principi revizije učinka, u skladu sa ISSAI-jem 300.11, podrazumijevaju:

- **Princip ekonomičnosti** – svođenje troškova resursa na najmanju moguću mjeru. Korišteni resursi trebaju biti na raspolaganju blagovremeno, u odgovarajućoj količini i uz odgovarajući kvalitet, te po najboljoj cijeni;
- **Princip efikasnosti** – najbolje moguće iskorištavanje raspoloživih resursa. Veza je za odnos korištenih resursa i izlaznih vrijednosti ostvarenih u pogledu količine, kvaliteta i rokova;
- **Princip efektivnosti** – ispunjavanje postavljenih ciljeva i postizanje predviđenih rezultata.

Revizija učinka često obuhvata analizu uslova koje je neophodno osigurati kako bi se mogli poštovati principi ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti. Ti uslovi mogu obuhvatiti praksu i postupke dobrog upravljanja, kojima se osigurava ispravno i blagovremeno obavljanje usluga. Prema potrebi, u obzir treba uzeti i učinak regulatornog ili institucionalnog okvira na efikasnost revidiranih subjekata.³

Pored termina revizija učinka, u stručnoj terminologiji i praksi pojavljuju se i drugi termini, kao što su: revizija uspjeha – uspješnosti, revizija 3E (revizija ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti) i revizija vrijednosti za novac. Revizija učinka ne samo da pruža inicijativu za unapređenje i bolji učinak, ona promovira transparentnost i odgovornost rada javnog sektora. Revizija učinka je način da porezni obveznici, investitori, zakonodavna tijela, mediji, kao i cjelokupna javnost, budu informisani o rukovođenju i rezultatima rada institucija javnog sektora.

Institucije javnog sektora nastoje unaprijediti efikasnost u izvršavanju svojih funkcija. U tom smislu, sve više pažnje posvećuje se osiguranju kvalitetnijih usluga, uz permanentno iznalaženje ušteda. Tako, u uslovima ograničenih resursa i kada je evidentan jaz između raspoloživih sredstava i potreba, a posebno u reformskim procesima, u mnogim segmentima javnog sektora revizija učinka dobija poseban značaj.

² „Službene novine FBiH“, broj 22/06

³ ISSAI 300.11 – Osnovni principi revizije učinka

REZIME

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine proveo je reviziju učinka o temi „Upravljanje oduzetom i zaplijenjenom imovinom“ s namjerom da ispita efikasnost nadležnih institucija u upravljanju ovom imovinom, u smislu efikasnog evidentiranja, procjene vrijednosti, skladištenja, prodaje, najma i drugih oblika raspolaganja oduzetom i zaplijenjenom imovinom.

Predmet revizije bile su aktivnosti nadležnih institucija na upravljanju i raspolaganju oduzetom i zaplijenjenom imovinom i predmetima. Vremenski obuhvat revizije bio je period 2021-2023. godine. Obuhvaćeno je ukupno osam institucija na federalnom i kantonalnom nivou, shodno njihovim nadležnostima u upravljanju oduzetom i zaplijenjenom imovinom i predmetima: Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom, Povjerenstvo za upravljanje oduzetom imovinom Vlade ZHK, Porezna uprava Federacije BiH i pet kantonalnih uprava policija (KS, ZDK, TK, HNK i SBK).

Revizijom je utvrđeno da nadležne institucije nisu uspostavile sveobuhvatne i vjerodostojne evidencije o oduzetoj i zaplijenjenoj imovini.

- Postojeće evidencije nisu potpune i sveobuhvatne. Također, nisu dostupni jedinstveni podaci o iznosu sredstava koja se izdvajaju za čuvanje oduzete i zaplijenjene imovine i predmeta, o vremenu čuvanja ove imovine, kao ni o posljedicama po budžet koje nastaju zbog dugotrajnog skladištenja.
- Nisu uspostavljene odgovarajuće elektronske baze podataka. Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom trenutno vodi samo interne, pomoćne evidencije, u pisanom obliku i u Excel formatu. Krajem 2022. godine došlo je do trajnog gubitka podataka iz elektronske baze. Dvije godine nakon gubitka podataka FAZUOI još uvijek nije ponovo uspostavio elektronsku bazu podataka, odnosno zvaničnu i jedinstvenu evidenciju. Povjerenstvo za upravljanje oduzetom imovinom Vlade ZHK ne raspolaže zbirnim podacima o aktivnostima na upravljanju oduzetom imovinom u ovom kantonu.
- Kantonalni porezni uredi vode različite interne ili pomoćne evidencije, što otežava nadzor i smanjuje preglednost. Također, elektronska aplikacija nPIS3, koja bi trebala olakšati upravljanje zaplijenjenom imovinom, nije dovoljno transparentna i ne pruža sveobuhvatne podatke. Aplikacija ne sadrži sve informacije o zaplijenjenoj imovini i obavljenim prodajama na jednom mjestu.
- Uprave policija ne posjeduju zbirne podatke o oduzetim predmetima, kao ni elektronske baze podataka, jer se privremeno oduzeti predmeti evidentiraju pojedinačno i manuelno u djelovodnicima, u papirnoj formi, što otežava nadzor i izvještavanje, kao i pronalazak i povlačenje podataka. Postojećim aktima nije predviđeno vođenje evidencija u elektronskoj formi.

Revizijom je utvrđeno da nadležne institucije ne poduzimaju odgovarajuće mjere na procjeni i očuvanju vrijednosti oduzete i zaplijenjene imovine.

- Nadležne institucije uglavnom ne raspolažu sveobuhvatnim informacijama o vrijednosti imovine kojom upravljaju. Ukoliko su podaci o vrijednosti imovine dostupni, uglavnom se radi o vrijednosti koja je utvrđena prilikom oduzimanja. Iako protokom vremena oduzeta i zaplijenjena imovina i predmeti gube na vrijednosti, nadležne institucije, izuzev FAZUOI-ja, u najvećem broju slučajeva ne vrše procjene prije prodaje, kako bi se utvrdilo stvarno stanje i vrijednost imovine koja se čuva.
- Nisu osigurani dovoljni i odgovarajući skladišni prostori za čuvanje oduzete i zaplijenjene imovine i predmeta. Iako se iz Budžeta kontinuirano izdvajaju sredstva za skladištenje oduzete i zaplijenjene imovine, postojeći načini skladištenja ne sprečavaju gubitak vrijednosti ove imovine.

- Kantonalni porezni uredi imovinu zaplijenjenu u postupku prinudne naplate u najvećem broju slučajeva skladište kod poreznih dužnika, s obzirom na to da zaplijenjenu imovinu najvećim dijelom čine nekretnine, koje se evidentiraju kao imovina koja se skladišti kod poreznih dužnika. Utvrđeno je da u određenim slučajevima KPU nisu u mogućnosti da pronađu, pristupe ili popišu pojedine vrste imovine koja se skladišti kod poreznih dužnika zbog toga što je imovina otuđena, prebačena na drugo mjesto ili porezni dužnik ne prisustvuje popisu i odbija saradnju s Poreznom upravom. S obzirom na navedeno, KPU nemaju uvid u stvarno stanje zaplijenjene imovine niti u potpunosti kontrolišu upravljanje imovinom koja još uvijek nije prodana. Uslovi u skladištima nisu odgovarajući, te dolazi do oštećenja, propadanja ili otuđenja zaplijenjene imovine.
- Uprave policija MUP-ova iz uzorka ne osiguravaju uslove za očuvanje vrijednosti oduzetih predmeta. Depoziti i magacini policijskih uprava i stanica, kao i depoi za skladištenje motornih vozila, ne osiguravaju očuvanje vrijednosti predmeta koji se skladište. Obilaskom depoa koje unajmljuju uprave policija (KS i ZDK) utvrđeno je da se oduzeta motorna vozila čuvaju na otvorenom prostoru, te da ni na koji način nisu zaštićena od vanjskih uticaja.

Raspolaganje oduzetom i zaplijenjenom imovinom ne vrši se na efikasan način, uz ostvarenje potrebne koristi.

- Nadležne institucije u posmatranom periodu realizovale su mali broj prodaja. Federalna agencija realizovala je ukupno devet prodaja, od čega sedam u 2023. godini. Prodavana su isključivo motorna vozila. U prve dvije godine posmatranog perioda uspješno je realizovana samo po jedna prodaja. Ukupna dobit ostvarena ovim prodajama iznosila je 148.958, dok je vrijednost uskladištenih motornih vozila na kraju 2023. godine iznosila 320.788 KM. Od oduzimanja imovine do donošenja odluke o prodaji prođe značajan period, koji se kreće između pet mjeseci i četiri godine i dva mjeseca. Većina odluka o prodaji, njih šest, donesena je više od dvije godine nakon oduzimanja imovine. Kao uzrok za navedeno nadležni iz Agencije, između ostalog, navode postupanje nadležnih sudova, jer u pojedinim slučajevima sudovi ne dostavljaju imovinu odmah po oduzimanju Agenciji na postupanje. Povjerenstvo za upravljanje oduzetom imovinom Vlade ZHK u posmatranom periodu revizije nije realizovalo nijednu prodaju.
- Pet kantonalnih poreznih ureda (ZDK, TK, KS, SBK i HNK) u periodu 2021-2023. godine realizovalo je ukupno 136 prodaja, od čega većinu direktnim putem, dok je samo 21 prodaja realizovana putem aukcije. U skladu s trenutno važećim propisima, za prodaje realizovane direktnim putem prethodno su organizovane javne aukcije, putem kojih se prodaje nisu uspjele realizovati. Dobit ostvarena prodajama zaplijenjene imovine iznosila je 13.233.025, dok je ukupna vrijednost zaplijenjene imovine na kraju 2023. godine iznosila 157.447.602 KM. Imovina zaplijenjena u postupku prinudne naplate prodaje se po dvostruko nižim cijenama u odnosu na procijenjenu vrijednost prilikom oduzimanja. Primjera radi, vozilo čija je procijenjena vrijednost 42.000 KM prodato je po cijeni od 20.000 KM. Javne aukcije, kao i direktne prodaje, oglašavaju se u dnevnoj štampi, na oglasnoj tabli ispostava u sastavu kantonalnih poreznih ureda i na internet-stranici porezne uprave. Ovi načini oglašavanja ne osiguravaju da informacije o prodaji dođu do svih zainteresiranih kupaca, s obzirom na to da su zastarjeli i ne omogućavaju široku rasprostranjenost informacija.
- Dvije od pet uprava policija iz uzorka (ZDK i TK) u posmatranom periodu realizovale su prodaje oduzetih motornih vozila. Uprava policije MUP-a TK realizovala je jednu, a uprava policije MUP-a ZDK tri prodaje. Vozila su prodana ili kao sekundarne sirovine ili pravnim subjektima radi iskorištavanja rezervnih dijelova.
- Četiri od osam privrednih društava kojima je FAZUOI upravljao u pojedinim godinama posmatranog perioda revizije poslovalo je s gubicima, odnosno utvrđeno je povećanje ukupnih rashoda nad prihodima.

II. IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI

1. UVOD

1.1. Indikacije problema i motiv za provođenje revizije

Upravljanje oduzetom i zaplijenjenom imovinom predstavlja proces upravljanja imovinom koja je zaplijenjena od strane državnih organa kao rezultat sudskih odluka ili administrativnih postupaka. Učinkovito oduzimanje imovinske koristi prije svega podrazumijeva sveobuhvatan pravni okvir koji uređuje sve aspekte postupka, počev od identifikacije, preko privremenog i trajnog oduzimanja, pa sve do upravljanja oduzetom imovinom.⁴

Oduzetom imovinom koja je nezakonito stečena u Federaciji BiH upravlja Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom. Pored toga, Porezna uprava ima nadležnost da vrši zapljenu imovine radi naplate neplaćenog poreznog duga, te tu imovinu prodaje kako bi se namirila dugovanja. Ministarstva unutrašnjih poslova putem pripadajućih uprava policija privremeno oduzimaju predmete u slučajevima koji su predviđeni Zakonom o krivičnom postupku ili drugim zakonima, radi zaštite javne sigurnosti, ili kada je predmet u posjedu osobe koja ga može iskoristiti za samoozljeđivanje, bijeg ili povređivanje druge osobe.⁵

Slijedom navedenog, u Federaciji Bosne i Hercegovine više subjekata je nadležno za upravljanje oduzetom i zaplijenjenom imovinom. To su Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom, Povjerenstvo za upravljanje oduzetom imovinom Vlade ZHK, Porezna uprava FBiH putem kantonalnih poreznih uprava i ministarstva unutrašnjih poslova putem kantonalnih uprava policije. Svi navedeni subjekti se suočavaju s problemima vezanim za skladištenje oduzete imovine, prvenstveno zbog ograničenih skladišnih kapaciteta. Istovremeno, aktivnosti usmjerene na prodaju imovine se ne poduzimaju u dovoljnoj mjeri kako bi se nadomjestio ili ublažio nedostatak skladišnih kapaciteta.

Kada je u pitanju privremeno oduzeta imovina, Agencija se brine o održavanju vrijednosti imovine i upravlja njome do trenutka kada nadležni sud donese odluku o postupanju s imovinom. Dobit od dionica, fondova i oročenog novca se čuva na računu za posebne namjene do trenutka kada imovina postane trajno oduzeta i tada se uplaćuje u budžet.⁶ Trajno oduzetom imovinom Agencija upravlja na način da održava njenu vrijednost, dok istovremeno vrši pripreme za prodaju, nakon čega se novac dobijen prodajom uplaćuje u Budžet FBiH.

Pored navedenog, privremeno oduzeti predmeti u prekršajnim i krivičnim postupcima daju se na čuvanje upravama policija, do donošenja konačnih odluka nadležnih sudova o postupanju s ovim predmetima.

Oduzimanje nezakonito stečene imovine krivičnim djelom predstavlja vrlo važan korak u borbi nadležnih državnih organa protiv kriminala i korupcije. Odredbe kojima se uređuje oduzimanje i upravljanje oduzetom imovinom trebaju ispunjavati svoj preventivni i kazneni cilj, s obzirom na to da se u isto vrijeme primjenjuju na izvršioce krivičnog djela i šalju poruku da se nezakonito stečena imovina ne može zadržati.

⁴ Članak: Upravljanje imovinom stečenom krivičnim djelima u međunarodnom i poredbenom pravu, file:///C:/Users/abalac/Downloads/180-Article%20Text-547-3-10-20211225.pdf

⁵ Kantonalni zakoni o policijskim službenicima

⁶ Članom 17. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom FBiH, između ostalog, propisano je da, u cilju osiguranja imovinske koristi za koju se sumnja da je pribavljena krivičnim djelom, tužilac može u toku ili nakon okončanja krivičnog postupka ili kada nisu ispunjeni uvjeti za vođenje krivičnog postupka zbog okolnosti iz člana 5. stav 1. ovog zakona, predložiti osiguranje bilo kojom privremenom mjerom kojom se najefikasnije može postići svrha osiguranja. (2) Osiguranje imovinske koristi iz stava 1. ovog člana može se odrediti: a) zabranom otuđenja i opterećenjem nekretnine ili stvarnih prava upisanih na nekretnini, uz zabilježbu zabrane u zemljišnim knjigama, oduzimanjem nekretnine i njenim povjeravanjem na čuvanje i upravljanje Agenciji, b) zabranom osumnjičenoj, optuženoj ili povezanoj osobi da otuđi, sakrije, optereti ili raspolaže pokretnom imovinom, oduzimanjem i povjeravanjem tih stvari na čuvanje Agenciji, c) oduzimanjem gotovog novca i vrijednosnih papira, te njihovom predajom Agenciji.

Prema podacima iz Izvještaja o finansijskoj reviziji Porezne uprave FBiH za 2020. godinu, nije se efikasno upravljalo zaplijenjenom imovinom, između ostalog i jer se na stanju nalazi imovina koja je zaplijenjena prije više godina, a za koju se još plaća zakup skladišnih prostora.

Prema podacima iz Izvještaja o finansijskoj reviziji Federalne agencije za upravljanje oduzetom imovinom za 2022. godinu, Agencija nije vršila poslove upravljanja i raspolaganja imovinom na osnovu principa javnosti, efikasnosti i dobrog domaćina, kako je propisano Zakonom o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom i Pravilnikom o postupku prodaje, najma, čuvanja i održavanja oduzete imovine.

Nadležni kantonalni porezni uredi (njih deset) ne raspolažu dovoljnim skladišnim prostorima. U periodu od 2021. do 2023. godine, KPU su raspolagali s maksimalno šest skladišnih prostora, dok u 2023. godini imaju samo četiri unajmljena skladišta na raspolaganju. Stanje imovine/robe u prinudnoj naplati i inspeksijskom nadzoru na 31. 12. 2023. godine je 157.447.602 KM, od čega je 157.028.290 uskladišteno kod poreznih dužnika,⁷ s obzirom na to da veći dio ove imovine predstavljaju zaplijenjene nekretnine.

Prema dostupnim podacima, veliki broj automobila oduzetih sudskim rješenjima propada i ne koristi se. Samo u Sarajevu nalazi se preko 1000 ovih automobila, dok se na području Federacije BiH nalazi deponovano nekoliko hiljada automobila.⁸

Dostupni podaci ukazuju na to da su u Bosni i Hercegovini, kao i u drugim zemljama Zapadnog Balkana, koraci u krivičnom postupku – od prvog otkrivanja krivičnog djela do pravosnažne presude i oduzimanja imovine – spori i mogu potrajati i do nekoliko godina.⁹

Imajući u vidu navedene probleme i nedostatke u ovoj oblasti, jasno je da postoji prostor da se ispituju aktivnosti nadležnih federalnih i kantonalnih institucija na upravljanju oduzetom i zaplijenjenom imovinom u Federaciji BiH. Slijedom toga, Ured za reviziju institucija u FBiH proveo je reviziju učinka o temi „Upravljanje oduzetom i zaplijenjenom imovinom“.

Provođenjem ove revizije doprinijet će se efikasnijem upravljanju oduzetom i zaplijenjenom imovinom. Revizijom će se ukazati na to da se efikasnim upravljanjem imovinom mogu generirati značajni prihodi za budžete ili se ona može ustupiti na ponovno korištenje u društveno korisne svrhe. Transparentno i efikasno upravljanje oduzetom i zaplijenjenom imovinom jača povjerenje građana u pravni sistem i njegove institucije.

1.2. Cilj revizije i revizijska pitanja

Cilj revizije bio je ispitati da li je osigurano efikasno upravljanje oduzetom i zaplijenjenom imovinom. U okviru postavljenog cilja ispitana je efikasnost evidentiranja, procjene vrijednosti, skladištenja, prodaje, najma i drugih oblika raspolaganja oduzetom i zaplijenjenom imovinom. Shodno postavljenom cilju, ispitano je sljedeće:

1. Da li su uspostavljene sveobuhvatne evidencije o oduzetoj i zaplijenjenoj imovini?
2. Da li su poduzete mjere na procjeni i očuvanju vrijednosti oduzete i zaplijenjene imovine?
3. Da li je osigurano efikasno raspolaganje oduzetom i zaplijenjenom imovinom?

⁷ Podatke o imovini oduzetoj u postupku prinudne naplate i imovini oduzetoj u inspeksijskom nadzoru PU FBiH u izvještajima o radu vodi zbirno.

⁸ <https://6yka.com/bih/medu-hiljadama-oduzetih-auta-i-pet-vrijednih-145-tisuca-km/>

⁹ Izvještaj o ponovnom korištenju oduzete imovine u društvene svrhe je dio serijala „Otporni Balkan“ Globalne inicijative protiv organizovanog kriminala.

<https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2022/02/GMFA-Social-Reuse-of-Confiscated-Assets-SR-ok.pdf>

1.3. Obim revizije

Predmet revizije bile su aktivnosti koje su poduzimale nadležne institucije na osiguranju efikasnog upravljanja oduzetom i zaplijenjenom imovinom. Revizijom su obuhvaćene aktivnosti ukupno osam institucija: Federalne agencije za upravljanje oduzetom imovinom, Povjerenstva za upravljanje oduzetom imovinom Vlade Zapadnohercegovačkog kantona, Porezne uprave Federacije BiH i pet kantonalnih policijskih uprava (KS, ZDK, TK, HNK i SBK). Aktivnosti Porezne uprave analizirane su na uzorku od pet kantonalnih poreznih ureda (Sarajevo, Zenica, Tuzla, Mostar i Novi Travnik) i središnjeg ureda. Pored toga, izvršene su i opservacije skladišnih prostora radi sticanja uvida u način čuvanja i skladištenja oduzete i zaplijenjene imovine.

Revizijom je obuhvaćen period od 2021. do 2023. godine.

U okviru prvog revizijskog pitanja ispitano je da li su poduzete aktivnosti kako bi se osiguralo vođenje sveobuhvatnih evidencija o oduzetoj i zaplijenjenoj imovini, da li evidencije sadrže podatke o vrsti, količini i vrijednosti oduzete i zaplijenjene imovine. Također je ispitano jesu li uspostavljene elektronske baze podataka. Pored toga, analizirano je da li se redovno vrši ažuriranje uspostavljenih baza podataka.

U okviru drugog revizijskog pitanja analizirano je da li nadležne institucije redovno vrše procjenu vrijednosti oduzete i zaplijenjene imovine, te u kojoj mjeri se gubi vrijednost ove imovine zbog dugotrajnog skladištenja. Ispitano je jesu li obezbijeđeni odgovarajući skladišni prostori kako bi se osiguralo očuvanje vrijednosti oduzete i zaplijenjene imovine. Također je ispitano koliko dugo se ova imovina čuva u skladištima, te kolike troškove po budžet predstavlja dugotrajno skladištenje oduzete i zaplijenjene imovine. Analizirano je da li nadležne institucije prate stanje u skladišnim prostorima kako bi se spriječilo propadanje oduzete i zaplijenjene imovine.

U okviru trećeg revizijskog pitanja analizirano je da li se oduzeta i zaplijenjena imovina prodaje blagovremeno i po odgovarajućim tržišnim cijenama. Ispitano je da li potencijalni kupci imaju uvid u vrstu, cijenu i stanje imovine koja se prodaje, te da li je omogućena prodaja putem e-aukcija. Analizirano je da li se drugi oblici raspolaganja oduzetom imovinom (najam, upravljanje privrednim društvima) provode efikasno, uz očuvanje vrijednosti ove imovine.

1.4. Kriteriji revizije

Prilikom formulisanja kriterija revizije uzeta je u obzir zakonska i podzakonska regulativa, primjeri dobre prakse, te nadležnosti ključnih institucija iz predmetne oblasti.¹⁰

Shodno navedenom, revizijski kriteriji formulirani su za svako revizijsko pitanje na sljedeći način:

➤ **Kriteriji za prvo revizijsko pitanje:**

- Uspostavljene su sveobuhvatne i vjerodostojne evidencije o oduzetoj i zaplijenjenoj imovini koje sadrže podatke o vrsti, količini i vrijednosti ove imovine;
- Osigurane su elektronske baze podataka koje se redovno ažuriraju.

¹⁰ Konvencija Vijeća Evrope o pranju, traganju, oduzimanju i privremenom oduzimanju prihoda stečenog krivičnim djelom i o finansiranju terorizma; Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom FBiH; Zakon o poreznoj upravi FBiH; Pravilnik o postupku prodaje, najma, čuvanja i održavanja oduzete imovine; Pravilnik o procedurama prinudne naplate poreznih obaveza; Zakon o policijskim službenicima Federacije BiH; Zakoni o policijskim službenicima kantonalnih ministarstava unutrašnjih poslova; Uputstvo o uspostavi, vrsti i sadržaju evidencija o upravljanju i raspolaganju nezakonito stečenom imovinom krivičnim djelom; Podzakonski propisi o smještaju, čuvanju i postupanju sa privremeno oduzetim predmetima od strane policijskih službenika; Zakonska rješenja država Evropske unije (primjeri dobre prakse)

➤ Kriteriji za drugo revizijsko pitanje

- Nadležne institucije redovno vrše procjenu vrijednosti oduzete i zaplijenjene imovine;
- Obezbijeđeni su odgovarajući skladišni prostori koji omogućavaju očuvanje vrijednosti oduzete i zaplijenjene imovine.

➤ Kriteriji za treće revizijsko pitanje

- Prodaja oduzete i zaplijenjene imovine vrši se blagovremeno i transparentno i omogućena je prodaja putem e-aukcija;
- Ostali oblici raspolaganja oduzetom imovinom (najam, upravljanje privrednim društvima) vrše se na efikasan način, uz očuvanje vrijednosti ove imovine.

1.5. Izvori podataka i metodologija

Prikupljeni su podaci iz više izvora, koji su dovoljni, pouzdani i relevantni za sveobuhvatno i objektivno ispitivanje predmeta revizije.

Primarni izvori podataka bili su upitnici i intervjui s revidiranim subjektima, te zakonska i podzakonska regulativa. Putem upitnika prikupljeni su podaci od Federalne agencije za upravljanje oduzetom imovinom, Povjerenstva za upravljanje oduzetom imovinom Vlade ZHK, pet kantonalnih poreznih ureda¹¹ i četiri uprave policije ministarstava unutrašnjih poslova.¹² Također, u okviru predstudijskog istraživanja putem upitnika prikupljeni su podaci devet kantonalnih ministarstava unutrašnjih poslova.¹³

Obavljeni su intervjui s predstavnicima Federalne agencije za upravljanje oduzetom imovinom, Porezne uprave FBiH, Ministarstva unutrašnjih poslova KS i Uprave policije MUP-a ZDK. Pored toga, radi uvida u način skladištenja i čuvanja oduzete imovine i predmeta, izvršen je obilazak i opservacija pet skladišnih prostora.¹⁴

Također, korišteni su sekundarni izvori podataka kako bi se obuhvatile sve relevantne perspektive predmeta revizije. U tom smislu koristile su se informacije dobivene analizom zakonske i podzakonske regulative, planova, izvještaja, stručnih studija i statističkih podataka, međunarodnih publikacija, te druge dostupne informacije iz predmetne oblasti, kao i prakse drugih zemalja, što je omogućilo reviziji da stekne širu sliku o poduzetim aktivnostima na osiguranju efikasnog upravljanja oduzetom i zaplijenjenom imovinom.

U toku provođenja glavne studije organizirana je fokus grupa kojoj su prisustvovali predstavnici Federalne agencije za upravljanje oduzetom imovinom, Porezne uprave FBiH, Kantonalnih poreznih ureda Sarajevo, Zenica, Tuzla, Novi Travnik i Mostar, te Uprava policije MUP-a KS, ZDK, TK, SBK i HNK. Cilj održavanja fokus grupe bio je upoznati revidirane subjekte s preliminarnim nalazima, te im dati priliku da u otvorenoj diskusiji daju svoj doprinos što kvalitetnijoj prezentaciji teme upravljanja oduzetom i zaplijenjenom imovinom.

Učesnici fokus grupe prezentirali su određene probleme i poteškoće s kojima se susreću u svome radu, a koje bi mogle doprinijeti stvaranju jasnije slike o uzrocima stanja u ovoj oblasti utvrđenog preliminarnim nalazima. Također, pojedini subjekti istakli su da je ova tema revizije učinka važna i potrebna, te da su u toku samog provođenja revizije već poduzeli određene aktivnosti na unapređenju efikasnosti upravljanja oduzetom i zaplijenjenom imovinom.

¹¹ Kantonalni porezni ured Sarajevo, Kantonalni porezni ured Tuzla, Kantonalni porezni ured Mostar, Kantonalni porezni ured Zenica, Kantonalni porezni ured Novi Travnik

¹² Uprava policije ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Uprava policije ministarstva unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona, Uprava policije ministarstva unutrašnjih poslova Hercegovačko-neretvanskog kantona, Uprava policije ministarstva unutrašnjih poslova Srednjobosanskog kantona

¹³ Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, Ministarstvo unutrašnjih poslova Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, Ministarstvo unutrašnjih poslova Srednjobosanskog kantona, Ministarstvo unutrašnjih poslova Hercegovačko-neretvanskog kantona, Ministarstvo unutrašnjih poslova Zapadnohercegovačkog kantona, Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona, Ministarstvo unutrašnjih poslova Hercegbosanske županije, Ministarstvo unutrašnjih poslova Posavskog kantona, Ministarstvo unutrašnjih poslova Unsko-sanskog kantona

¹⁴ FAZUOI (dva skladišna prostora), KPU Sarajevo, UP MUP-a KS i UP MUP-a ZDK.

2. OPIS OBLASTI

2.1. Pravni okvir relevantan za predmet revizije

Propisi relevantni za predmet revizije su:

- **Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom FBiH¹⁵** predstavlja *lex specialis* kojim se uređuju: uslovi i postupak oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u Federaciji Bosne i Hercegovine, upravljanje privremeno i trajno oduzetom imovinom i osnivanje Agencije za upravljanje oduzetom imovinom u Federaciji Bosne i Hercegovine. Osnovni cilj donošenja ovog zakona je da se na sveobuhvatan, precizan i jednostavan način urede pravila postupka unutar kojeg će se moći efikasno otkriti, osigurati i, po potrebi, privremeno oduzeti imovina, do donošenja odluke Suda o trajnom oduzimanju imovinske koristi koja je proistekla iz zakonom zabranjenih i kažnjivih radnji koje imaju obilježja krivičnog djela, propisanih važećim zakonodavstvom u Federaciji Bosne i Hercegovine. Poseban cilj zakona je da se uspostave efikasni mehanizmi za upravljanje imovinom koja je na osnovu ovog i drugih zakona u Federaciji BiH privremeno ili trajno oduzeta.
- **Zakonom o poreznoj upravi FBiH¹⁶** se regulira osnov za primjenu svih poreznih zakona, Zakona o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa, Zakona o fiskalnim sistemima i zakona o doprinosima u Federaciji Bosne i Hercegovine i odnosnih podzakonskih akata, te definiraju određena prekršajna djela iz oblasti poreza i sankcija za ta djela.
- **Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine kaznenim djelom Zapadnohercegovačkog kantona¹⁷** – ovim Zakonom uređuju se: uslovi i postupak oduzimanja imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom u Županiji Zapadnohercegovačkoj, upravljanje privremeno i trajno oduzetom imovinom i utemeljenje mjerodavnog tijela za upravljanje oduzetom imovinom u Županiji – Županijska agencija za upravljanje oduzetom imovinom.
- **Kantonalni zakoni o policijskim službenicima** kojima su policijski službenici ovlašteni za privremeno oduzimanje predmeta. Također, ovim zakonima propisano je postupanje s privremeno oduzetim predmetima, u smislu njihovog čuvanja, vraćanja kada razlozi za njihovo oduzimanje prestanu da postoje, ukoliko nije drugačije određeno zakonom ili odlukom nadležnog organa.
- **Pravilnik o postupku prodaje, najma, čuvanja i održavanja oduzete imovine¹⁸** – ovim Pravilnikom propisuju se nadležnosti Federalne agencije za upravljanje oduzetom imovinom u postupku prodaje, najma, čuvanja i održavanja imovine privremeno ili trajno oduzete na osnovu odluke nadležnog suda u postupku za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.
- **Uputstvo o načinu provođenja postupka javnog nadmetanja prodaje trajno oduzete imovine¹⁹** – ovim uputstvom, u cilju osiguranja javnosti postupanja, uređuje se način provođenja postupka prodaje trajno oduzete imovine koja je na osnovu pravosnažne presude nadležnog suda predata Federalnoj agenciji za upravljanje oduzetom imovinom.

¹⁵ „Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 71/14

¹⁶ „Službene novine FBiH“, br. 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 27/12, 7/13, 71/14, 91/15 i 44/22

¹⁷ „Narodne novine ŽZH“, broj 24/15, 1/16 i 1/24

¹⁸ „Službene novine FBiH“, broj 5/16

¹⁹ „Službene novine FBiH“, broj 57/16

- **Odluka o utvrđivanju kriterija obračuna troškova čuvanja i održavanja privremeno oduzete imovine**²⁰ – ovom Odlukom utvrđuju se kriteriji za obračun troškova čuvanja i održavanja privremeno oduzete imovine kojom upravlja Federalna agencija.
- **Uputstvo o uspostavi, vrsti i sadržaju evidencija o upravljanju i raspolaganju nezakonito stečenom imovinom krivičnim djelom**²¹ – ovim Uputstvom uređuje se uspostavljanje, vrste, sadržina, izgled, način vođenja evidencija i obrada podataka iz evidencija koje se vode u Federalnoj agenciji za upravljanje oduzetom imovinom.
- **Podzakonski propisi o smještaju, čuvanju i postupanju sa privremeno oduzetim predmetima od strane policijskih službenika**²² – kantonalni propisi kojima se uređuje smještaj, čuvanje i postupanje sa privremeno oduzetim predmetima od strane policijskih službenika.
- **Pravilnikom o procedurama prinudne naplate poreznih obaveza**²³ propisuje se postupak i način naplate poreznih i drugih obaveza koje porezni obveznik nije izmirio u propisanim rokovima, poduzimanje mjera prinudne naplate duga i uslovi za njihovu primjenu, odgađanje plaćanja ili plaćanja u ratama, skladištenje i prodaja zaplijenjene imovine i ustupanje imovine Federaciji Bosne i Hercegovine.

Pored navedenih propisa, u toku revizije uzeta je u obzir i **Konvencija posvećena oduzimanju nezakonito stečene imovine.**

- **Konvencija Vijeća Evrope o pranju, traganju, oduzimanju i privremenom oduzimanju prihoda stečenoga krivičnim djelom i o finansiranju terorizma**²⁴ – član 5 Konvencije odnosi se na zamrzavanje, privremeno oduzimanje i oduzimanje imovine. Cilj ove odredbe je osigurati pravilno upravljanje i čuvanje zamrznute i zaplijenjene imovine. Strankama se prepušta da utvrde najbolji način na koji će osigurati prikladno upravljanje imovinom i u domaćim zakonima mnogih država već postoje sistemi upravljanja takvom imovinom. Naprimjer, uspostavljanje nacionalnog tijela zaduženog za upravljanje ovakvom vrstom imovine može biti prikladan način za provedbu ove odredbe.

2.2. Organizacija i nadležnosti u vezi s predmetom revizije

Oduzetom i zaplijenjenom imovinom u Federaciji BiH upravlja više institucija na različitim nivoima, u skladu sa svojim zakonom propisanim nadležnostima. Konkretnim upravljanjem oduzetom imovinom bavi se Federalna agencija. Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom je samostalna federalna upravna organizacija sa svojstvom pravnog lica, osnovana Zakonom o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom FBiH. Porezna uprava jednim dijelom upravlja imovinom kroz postupak prinudne naplate, s obzirom na to da u svrhu naplate poreznog duga plijeni, skladišti i prodaje zaplijenjenu imovinu. Kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova putem pripadajućih uprava policija po osnovu zakona o policijskim službenicima i drugih zakona također oduzimaju i mogu pod određenim uslovima prodavati imovinu povezanu sa činjenjem krivičnih djela.

Federalna agencija na osnovu odluke nadležnog suda upravlja privremeno i trajno oduzetom imovinom na način da je skladišti, čuva, prodaje i vrši najam, a pod određenim uslovima imovina može biti poklonjena instituciji koja se primarno finansira iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine ili u humanitarne svrhe, ili uništena. Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom upravlja imovinom koju čine: nekretnine; novac; motorna vozila; udjeli i dionice u privrednim društvima; udjeli u investicionim fondovima; nakit i plemeniti metali; pokretnine; druga nezakonito stečena imovina u skladu sa odlukom nadležnog suda.

²⁰ „Službene novine FBiH“, broj 60/16

²¹ „Službene novine FBiH“, broj 2/17

²² „Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 42/19

²³ „Službene novine FBiH“, broj 50/02, 54/03, 31/11, 38/16, 69/17 i 18/21

²⁴ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9038-2024-INIT/en/pdf>

UPRAVLJANJE ODUZETOM IMOVINOM

Agencija vrši poslove upravljanja i raspolaganja imovinom na osnovu odluke nadležnog Suda.

- Agencija može predati određenu imovinu na čuvanje, unajmiti, pokloniti i uništiti
- Agencija može pod određenim uslovima prodavati oduzetu imovinu

VRSTE IMOVINE KOJIMA AGENCIJA UPRAVLJA I RASPOLAŽE:

- dionice i udjeli u privrednim društvima,
- nekretnine,
- motorna vozila,
- investicioni fond,
- novac.

- Nakon što imovina postane vlasništvo Federacije BiH, Agencija će pokrenuti postupak prodaje.
- Prije pokretanja postupka prodaje imovine Agencija će izvršiti stručnu procjenu njene vrijednosti.
- Prodaju oduzete imovine Agencija vrši putem javnog nadmetanja.

U okviru upravljanja privremeno oduzetim dionicama i udjelima u privrednim društvima Agencija ima ulogu skupštine tih privrednih društava, te obavlja sljedeće poslove:

- imenuje i razrješava dužnosti direktora,
- usvaja godišnje izvještaje,
- imenuje nadzorne organe i upravu društva,
- vrši upravljanje imovinom na osnovu principa javnosti, efikasnosti i sa pažnjom dobrog domaćina.

Iako Zakonom o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom FBiH nije propisana obaveza donošenja kantonalnih zakona niti formiranja kantonalnih direkcija, u jednom od kantona (ZHK) oformljena je kantonalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom. Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom ZHK donesen je na osnovu člana 26. Ustava ZHK i člana 96. Poslovnika Skupštine ZHK.²⁵ Zakonom o oduzimanju nezakonito stečene imovine kaznenim djelom,²⁶ koji je usvojen 2015. godine, predviđeno je osnivanje kantonalne agencije za upravljanje oduzetom imovinom. Ovim Zakonom propisano je da će Vlada ZHK imenovati povjerenstvo koje će obavljati poslove iz nadležnosti agencije do njenog osnivanja. Ova agencija, odnosno povjerenstvo, u skladu s postojećim propisima, skladišti, čuva, prodaje i vrši najam imovine oduzete na temelju Zakona, vrši stručnu procjenu vrijednosti oduzete imovine, vodi evidencije o imovini kojom upravlja, redovno izvještava o stanju u oblasti upravljanja oduzetom imovinom u ovom kantonu.

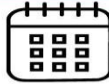
Porezna uprava Federacije BiH upravlja zaplijenjenom imovinom na način da u postupku prinudne naplate putem službi za prinudnu naplatu kantonalnih ureda Porezne uprave Federacije BiH plijeni, evidentira, skladišti i prodaje zaplijenjenu imovinu, s ciljem naplate poreznog duga, troškova prinudne naplate, troškova pljenidbe i zateznih kamata. Uz ispunjenje određenih uslova Porezna uprava Federacije BiH oduzetu imovinu može ustupiti Federaciji BiH.

²⁵ Ustav ZHK „Narodne novine ŽZH“, broj 1/96, 2/99, 14/00, 17/00, 1/03, 10/04 i 17/11, Članom 26. Ustava propisane su nadležnosti Skupštine, između ostalih da Skupština „donosi zakone i ostale propise potrebne za provedbu ovlasti županije“. Poslovnik Skupštine ŽZH – „Narodne novine ŽZH“, broj 10/03 – članom 96. Poslovnika propisano je da „Skupština donosi ustav, zakone, županijski proračun i izvješće o izvršenju proračuna, prostorni plan županije, poslovnik skupštine, odluke i zaključke, deklaracije, rezolucije, preporuke i smjernice i daje autentična tumačenja zakona ili drugog akta i utvrđuje pročišćeni tekst zakona ili drugog akta.“

²⁶ „Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj 24/15, 1/16 i 7/24

POSTUPAK PRINUDNE NAPLATE POREZNIH OBAVEZA

Postupak prinudne naplate pokreće se po službenoj dužnosti i isti pokreću i rješavaju službe za prinudnu naplatu kantonalnih ureda Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine

Kada istekne rok za plaćanje naveden u rješenju o pokretanju postupka prinudne naplate, nastavlja se dalje poduzimanje mjera u smislu pljenidbe cjelokupne dužnikove imovine u dovoljnoj količini da se pokrije dug, troškovi prinudne naplate, troškovi pljenidbe i zatezne kamate.

IMOVINA KOJA SE PLIJEŃI

- gotovina i sredstva na računima otvorenim u bankama;
- dužnikova nenaplaćena potraživanja, pokretna imovina, vrijednosni papiri;
- plate, naknade plate, nadnice i penzije;
- nepokretna imovina;
- intelektualna i industrijska imovina;
- plemeniti metali, drago kamenje, nakit;
- roba i imovina u živoj stoci;
- dužnikova potraživanja od trećih lica.

SKLADIŠTENJE ZAPLIJENJENE IMOVINE

- Mjesta koja prema mišljenju Službe nude dovoljnu garanciju za sigurnost;
- U prostorijama Porezne uprave, ako iste postoje i osiguravaju odgovarajuće uslove;
- U prostorijama drugih javnih ustanova koje su određene za skladištenje imovine;
- Izuzetno, u prostorijama dužnika.

PRODAJA ZAPLIJENJENE IMOVINE

- Aukcija;
- Javno oglašavanje;
- Izravna prodaja.

USTUPANJE IMOVINE FEDERACIJI

Rukovodilac kantonalnog ureda, na prijedlog predsjednika Odbora, odlučuje o pokretanju postupka za ustupanje imovine Federaciji kada je prodaja imovine u postupcima iz ovog pravilnika bila neuspjela, kao i u slučajevima kada su troškovi čuvanja zaplijenjene imovine veći od vrijednosti iste.

Također, kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova putem nadležnih uprava policije upravljaju oduzetom imovinom, odnosno privremeno oduzetim predmetima, kako je definisano kantonalnim zakonima o policijskim službenicima. Navedenim zakonima propisano je da policijski službenici mogu privremeno oduzeti predmet: kada je to prijeko potrebno radi zaštite javne sigurnosti; predmet koji je u posjedu osobe kojoj je sloboda oduzeta i koja taj predmet može upotrijebiti za samoozljeđivanje, napad na drugu osobu ili bijeg. Uprave policija upravljaju imovinom na način da se brinu o smještaju, čuvanju i pod određenim uslovima uništavanju, prodaji i predaji odgovarajućem ovlaštenom tijelu.

2.3. Značaj predmeta revizije

Efikasno upravljanje oduzetom i zaplijenjenom imovinom ima ključnu ulogu u ostvarenju pravde kroz prevenciju i sankcionisanje krivičnih djela. Oduzimanjem imovine stečene krivičnim djelima država šalje jasnu poruku da nezakonito ponašanje neće biti tolerisano niti nagrađivano. To djeluje kao snažan faktor upozorenja za potencijalne prestupnike.

Pored prevencije kriminala, efikasno upravljanje oduzetom i zaplijenjenom imovinom omogućava njeno korištenje u društveno korisne svrhe. Naprimjer, ta imovina može biti preusmjerena za finansiranje programa od javnog interesa, što doprinosi općem blagostanju zajednice. Također, neki resursi mogu biti iskorišteni za podršku žrtvama kriminala, pružajući im neophodnu pomoć i rehabilitaciju.

Transparentno i odgovorno upravljanje oduzetom imovinom pomaže u jačanju povjerenja građana u pravosudni sistem. Kada građani vide da se imovina koristi za opće dobro, povjerenje u pravosudne institucije raste, što je ključno za stabilnost i funkcionisanje društva. Adekvatno upravljanje imovinom koja je oduzeta po osnovu neplaćenih poreza doprinosi boljoj naplati javnih prihoda, stabilnosti budžeta i društvenom prosperitetu.

Konfiskacija i oduzimanje imovine su osnovni dio međunarodnih pravnih instrumenata koji se koriste za borbu protiv kriminala, kao što su Konvencija Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala i Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije. Uz to, EU podstiče provođenje mjera koje omogućavaju da se konfiskovana imovina koristi za potrebe javnog interesa ili u društvene svrhe.

Uprkos neobavezujućoj prirodi Direktive EU o ponovnom korištenju u društvene svrhe iz 2014. godine,²⁷ 19 od 27 država članica posjeduju konkretnu zakonsku regulativu o oduzimanju imovine za potrebe javnog interesa ili u društvene svrhe, što može biti podsticaj vladama i parlamentima šest zemalja Zapadnog Balkana.²⁸ U svojim aktivnostima OEBS²⁹ posebno naglašava značaj ponovnog korištenja oduzete imovine u društvene svrhe, naročito u jugoistočnoj Evropi.

Značaj efikasnog upravljanja oduzetom i zaplijenjenom imovinom pronalazimo i u implementaciji Programa održivog razvoja do 2030. godine (Agenda 2030). Cilj 16 – Mir, pravda i snažne institucije, i podcilj 16.4 odnose se na napore ka značajnom smanjenju nezakonitih tokova novca i oružja, poboljšanju, pronalaženju i vraćanju ukradene imovine i borbe protiv svih oblika organizovanog kriminala.

2.4. Elementi efikasnog upravljanja oduzetom i zaplijenjenom imovinom – primjeri dobrih praksi zemalja EU

Od trenutka kada se imovina oduzme do trenutka kada se proda, ona prolazi kroz niz složenih faza koje zahtijevaju pažljivo i odgovorno upravljanje. Efikasno upravljanje oduzetom imovinom postavlja brojne zahtjeve u pogledu procjene i očuvanja njene vrijednosti, skladištenja i prodaje.

Zakonski i podzakonski propisi koji uređuju oduzimanje ili zapljenu imovine, kao i upravljanje takvom imovinom, kao i drugi srodni i relevantni zakonski i podzakonski propisi, trebaju da postave jasne okvire za upravljanje zaplijenjenom imovinom, od trenutka njenog oduzimanja do konačne prodaje. Transparentnost, odgovornost i preciznost u izvještavanju o stanju imovine trebaju biti osnovni principi svih organa i institucija koje upravljaju oduzetom imovinom.

Imajući u vidu činjenicu da ne postoji univerzalni pristup upravljanju oduzetom imovinom, odnosno da dostupne opcije i institucionalni okviri zavise od potreba i specifičnosti svake zemlje, Vijeće Evrope je 2023. godine izradilo Smjernice³⁰ za upravljanje oduzetom imovinom koje, pored primjera dobre prakse, uključuju i naučene lekcije iz oblasti upravljanja oduzetom imovinom u zemljama članicama EU.

Najbolje prakse uključuju:

1. **Sprečavanje propadanja imovine kroz privremenu društvenu upotrebu.** Ovaj model uključuje privremeno dodjeljivanje imovine kako bi se spriječilo propadanje i istovremeno odgovorilo na društvene potrebe. Naprimjer, Sud u Rimu oduzetu imovinu privremeno dodjeljuje društvenim institucijama i ustanovama na osnovu ugovora o privremenom korištenju, uključujući i nekretnine, čime se imovina koristi i štiti od propadanja dok se čeka okončanje postupka.
2. **Davanje vrijednosti imovini koju je teško prodati kroz direktnu društvenu upotrebu.** Imovina koja se teško prodaje zbog svojih karakteristika ili tržišnih uslova često se može direktno koristiti u društvene svrhe.
3. **Osnaživanje korisnika i institucija kroz programe podrške,** poput škotskog programa CashBack for Communities, kojim vlada podržava projekte i aktivnosti mladih sredstvima koja potiču iz kriminalnih aktivnosti. Također, u Mađarskoj saradnja vlade i humanitarnih organizacija koje najbolje poznaju društvene potrebe i imaju iskustvo u raspodjeli sredstava osigurava pouzdanost i adekvatno iskorištavanje oduzete imovine.

²⁷ Ovom direktivom, između ostalog, države članice se potiču da poduzmu potrebne mjere kojima bi omogućile da se oduzeta imovina upotrebljava za javni interes ili u društvene svrhe kako bi se oduzeta imovina mogla zadržati kao državna imovina u svrhe pravosuđa, izvršavanja zakonodavstva, javnih službi te društvene ili privredne, odnosno aktivnosti od društvenog interesa. Rezultati ovakvih mjera mogu biti primjer smjera u kojem države Zapadnog Balkana trebaju razvijati svoje zakonodavstvo.

²⁸ Izvještaj o ponovnom korištenju oduzete imovine u društvene svrhe je dio serijala „Otporni Balkan“ Globalne inicijative protiv organizovanog kriminala.

<https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2022/02/GMFA-Social-Reuse-of-Confiscated-Assets-SR-ok.pdf>

²⁹ Organizacija za evropsku bezbjednost i saradnju

³⁰ Council of Europe, Guidelines for the Management of Seized Assets, 2023.

4. **Sprečavanje kriminalaca da otkupe imovinu, kroz nadzor nad postupcima raspolaganja imovinom.** U Italiji, akt o dodjeli imovine se poništava ako se ustanovi da je kriminalac ponovno preuzeo ili stekao imovinu.
5. **Javno informisanje i evaluacija politika upravljanja.** Aktivnosti koje se poduzimaju su transparentne i podložne evaluaciji. Tako je npr. spomenuti program Vlade Škotske CashBack for Communities predmet samostalne i nezavisne evaluacije uticaja i postizanja rezultata, koja je dostupna javnosti u online formatu.

U Smjernicama EU prepoznati su osnovni elementi koje je potrebno unaprijediti kako bi se osiguralo efikasno upravljanje oduzetom imovinom. Preporuke su sljedeće:

Upravljanje imovinom prije konačnog oduzimanja

- Države bi trebale osigurati resurse za planiranje procesa upravljanja prije oduzimanja i osigurati da to bude dio rutinskog, svakodnevnog rada agencija za provođenje zakona,
- Razmotriti mogućnost prodaje imovine prije trajnog oduzimanja u određenim situacijama, sa ili bez saglasnosti vlasnika,
- Pružiti niz opcija za privremene mjere, poput zadržavanja imovine kod vlasnika, privremenog korištenja imovine ili uništenja nesigurne i opasne imovine,
- Obavijestiti treće strane o privremenim mjerama i omogućiti im pravo žalbe.

Izvršenje naloga za oduzimanje i korištenje oduzete imovine

- Države trebaju ponuditi više metoda za raspolaganje imovinom, tako da se prilikom donošenja odluke o oduzimanju imovine mogu razmotriti najisplativije i najproduktivnije metode,
- Jasno definisati opredjeljenje za dodjelu imovine u zakonodavstvu,
- Usmjeriti oduzeta sredstva ka jasnim ciljevima uz definisane kriterije za korisnike,
- Osigurati transparentnost i odgovornost u upravljanju i raspolaganju imovinom,
- Osigurati blagovremeni povrat imovine ukoliko ne bude trajno oduzeta,
- Omogućiti subjektima koji imaju određene interese u imovini priliku da izlože svoje zahtjeve.

Institucionalna struktura za upravljanje imovinom

- Države trebaju razmotriti uspostavu specijaliziranog ureda za upravljanje oduzetom imovinom, u zavisnosti od količine imovine i raspoloživih kapaciteta,
- Institucijama zaduženim za upravljanje imovinom osigurati odgovarajuće vještine i kapacitete,
- Investirati u centralizirane registre, baze podataka i sisteme za upravljanje informacijama,
- Razmotriti finansiranje ureda za upravljanje imovinom iz oduzetih sredstava kako bi ured postao održiv.

Registracija imovine, pregled, procjena i ponovna procjena

Prilikom zapljene imovine ključan je detaljan pregled i popis zaplijenjene imovine u elektronskoj bazi koja omogućava unos slika ili videozapisa. Dobar sistem evidencije omogućava redovno ažuriranje podataka tokom upravljanja imovinom. U slučaju da informacije o vrijednosti imovine nisu lako dostupne, treba provesti postupak procjene imovine putem ovlaštenog i stručnog procjenitelja. U pravilu će se ova početna procjena morati ažurirati kad god dođe do promjene okolnosti koje značajno utiču na vrijednost oduzete imovine. Na kraju, postupak procjene trebao bi uključivati i procjenu potrebe skladištenja imovine pod posebnim uslovima kako bi se očuvala njena izvorna vrijednost.

3. NALAZI REVIZIJE

Nalazi koji se prezentiraju u ovom poglavlju rezultat su analiziranja i procjene konkretnih revizijskih dokaza i njihovog odnosa spram revizijskih kriterija, i strukturirani su u odnosu na revizijska pitanja.

3.1. Evidencije o oduzetoj i zaplijenjenoj imovini

Nadležne institucije oduzetu i zaplijenjenu imovinu evidentiraju na različite načine. S obzirom na navedeno, nisu dostupni jedinstveni podaci o iznosu sredstava koja se izdvajaju za čuvanje oduzete i zaplijenjene imovine i predmeta, o vremenu čuvanja ove imovine, kao ni o posljedicama po budžet koje nastaju zbog dugotrajnog skladištenja. Nadležne institucije pojedinačno vode evidencije koje se odnose na aktivnosti iz njihove nadležnosti.

Federalna agencija evidentira podatke o imovini stečenoj krivičnim djelom, Porezna uprava FBiH, odnosno kantonalni porezni uredi, podatke o imovini zaplijenjenoj u postupku prinudne naplate, te uprave policija kantona podatke o predmetima koji su predmet krivičnog ili prekršajnog postupka.

3.1.1. Evidencije o oduzetoj imovini stečenoj krivičnim djelom

Obavezan sadržaj svih evidencija privremeno ili trajno oduzete imovine bez obzira na karakter imovine je: a) datum evidentiranja; b) naziv nadležnog suda i općine na čijoj teritoriji se sud nalazi; c) broj i datum prvostepene odluke koja je postala pravosnažna, odnosno drugostepene odluke ako je tom odlukom preinačena prvostepena odluka kojom je izvršeno oduzimanje imovine; d) zakonski naziv krivičnog djela; e) podaci o vlasniku imovine; f) napomena da li je vlasnik imovine okrivljeni, pravni sljedbenik, treće lice ili povezano lice; g) detaljni podaci o imovini koja je oduzeta; h) detaljan opis stanja u kojem se imovina nalazi; i) podaci o vrijednosti oduzete imovine; j) vrijeme na koje je imovina oduzeta; k) opis mjesta gdje se nalazi navedena imovina; l) način na koji se upravlja oduzetom imovinom; m) napomena.³¹

Zakonom je propisana obaveza Agencije da vodi evidencije o imovini kojom raspolaže i upravlja i sudskim postupcima u kojima se odlučuje o takvoj imovini.³² **Navedeni podaci se trebaju voditi u pisanom i elektronskom obliku.**³³ **Analizom dostavljene dokumentacije i prikupljenih informacija utvrđeno je da Agencija trenutno vodi samo interne, pomoćne evidencije, u Excel formatu.** Agencija od 2022. godine ne ispunjava obavezu vođenja elektronske baze podataka o oduzetoj imovini. **Krajem 2022. godine došlo je do kvara diskova za pohranu podataka, zbog čega su podaci iz elektronskih baza trajno izgubljeni.** Iako je Uputstvom o uspostavi, vrsti i sadržaju evidencija o upravljanju i raspolaganju nezakonito stečenom imovinom krivičnim djelom predviđeno redovno sigurnosno kopiranje elektronskih evidencija, nadležni iz Agencije nisu ispunjavali ovu obavezu. Procedura utvrđivanja disciplinske ili druge vrste odgovornosti nije pokrenuta, s obzirom na to da, prema navodima nadležnih iz Agencije, osoba koja je bila zadužena za elektronske evidencije nije bila zadužena za održavanje elektronske baze podataka.

Dvije godine nakon gubitka podataka, odnosno do okončanja pisanja ovog Izvještaja, FAZUOI još uvijek nije ponovo uspostavio elektronsku bazu podataka. Nadležni iz Agencije navode da baza podataka nije uspostavljena zbog nedostatka novčanih sredstava u budžetu za ovu namjenu.

³¹ Uputstvo o uspostavi, vrsti i sadržaju evidencija o upravljanju i raspolaganju nezakonito stečenom imovinom krivičnim djelom

³² Član 31. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom FBiH

³³ Uputstvo o uspostavi, vrsti i sadržaju evidencija o upravljanju i raspolaganju nezakonito stečenom imovinom krivičnim djelom

Agencija se u obavljanju poslova iz svoje nadležnosti trenutno služi pomoćnom, internom evidencijom sačinjenom u Microsoft Excel programu, prvenstveno u svrhu izrade izvještaja u skladu sa Zakonom. Navedena evidencija razvrstava se po različitim kategorijama: evidencija sudskih odluka, novac, imovinska korist, sporazumi, motorna vozila, zakup poslovnih prostora i nekretnina i dr.³⁴ **Iako evidencije sadrže podatke o vrsti, količini i vrijednosti imovine, utvrđeno je da ne sadrže sve podatke predviđene Uputstvom o uspostavi, vrsti i sadržaju evidencija o upravljanju i raspolaganju nezakonito stečenom imovinom krivičnim djelom. Između ostalog, ne sadrže detaljan opis stanja imovine, kao ni da li je ona bila predmet prodaje.** S obzirom na to da se FAZUOI u svom radu koristi pomoćnom, internom evidencijom, te da elektronska baza podataka nije u funkciji, ne može se potvrditi vjerodostojnost ovih podataka.

Tabela 1. Vrsta i vrijednost oduzete imovine kojom je FAZUOI upravljao na kraju 2023. godine

R. br.	Vrsta imovine	Vrijednost
	1	2
1.	Udjeli u privrednim društvima	9.173.713,00
2.	Investicioni fond	889.453,43
3.	Dionice	242.210,00
4.	Nekretnine	5.710.229,00
5.	Motorna vozila	320.788,42
6.	Novac	6.440.616,34
7.	Ostala pokretna imovina	863,70
8.	Predmeti upućeni pravobranilaštvu ³⁵	2.992.981,43
9.	Ukupno	25.770.608,22

Izvor: Šestomjesečni izvještaji o radu FAZUOI-ja za 2023. godinu

Prema podacima kojima raspolaže FAZUOI, **ukupna vrijednost imovine kojom je upravljao na kraju 2023. godine iznosila je 25.770.608,22 KM.** Međutim, u Izvještaju o stanju u oblasti oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u FBiH za 2023. godinu navedeno je da **podaci kojima raspolaže Agencija o vrsti i vrijednosti oduzete imovine ne odražavaju nužno potpunu tačnost oduzete imovinske koristi u FBiH.** Naime, nadležni sudovi ne dostavljaju Agenciji podatke o svim oblicima oduzete imovine, već samo o onoj imovini koja se daje Agenciji na privremeno upravljanje. Također, u najvećem broju slučajeva ne dostavljaju ni podatke o imovini za koju donose određene mjere „blokade“ (zabrana raspolaganja nekretninom, upravljanja motornim vozilom i dr.). **Stoga podaci iz evidencija FAZUOI-ja ne predstavljaju stvarno stanje oduzete imovine stečene krivičnim djelom u FBiH** s obzirom na to da ne sadrže podatke o svim sudskim postupcima u kojima se odlučuje o takvoj imovini. FAZUOI, između ostalog, ima obavezu da prati i analizira stanje u oblasti upravljanja oduzetom imovinom. Stoga je neophodno da raspolaže podacima o svojoj imovini, ne samo o onoj koja mu je data na upravljanje.³⁶

³⁴ Evidencija sudskih odluka je predstavljena na sljedeći način: redni broj predmeta, naziv predmeta, sud koji vodi postupak, vrsta i broj sudske odluke, vrsta preuzimanja, datum donošenja i zaprimanja odluke, vrsta imovine, njena početna i trenutna vrijednost, iznosi uplaćeni u budžet, poklonjene stavke, produženje mjere s napomenama, kao i status predmeta i ime postupajućeg sudije.

³⁵ Agencija za upravljanje oduzetom imovinom ne koristi jedinstvenu metodologiju izrade izvještaja, pa se u šestomjesečnom izvještaju za drugu polovicu 2023. godine pojavljuje vrsta imovine „predmeti upućeni pravobranilaštvu“.

³⁶ U skladu s članom 31. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom, FAZUOI, između ostalog, prikuplja od nadležnih institucija podatke, statističke izvještaje i druge informacije iz pravosnažno okončanih postupaka za oduzimanje imovinske koristi u skladu sa ovim zakonom, s ciljem obrade i analize tih podataka i informacija, uočavanja trendova u vršenju krivičnih djela iz kojih se pribavlja imovinska korist.

Federalna agencija je u saradnji s Vijećem Evrope sudjelovala u pripremi projektnog plana vezanog za ponovnu uspostavu elektronske baze podataka.³⁷ U preporukama koje su proizašle iz ovog dokumenta naglašena je potreba uspostave baze podataka koja će koristiti najnovije tehnologije, koja će biti fleksibilna (omogućavati lako dodavanje/brisanje/izmjenu polja u skladu s novonastalim potrebama), kao i njenu povezanost s bazama podataka drugih institucija (sudovi, tužilaštva, katastar i dr.). Također, trebala bi se voditi evidencija o tome koliki su troškovi samog upravljanja oduzetom imovinom, što nije sadržano u postojećim evidencijama. **Iako je u ovom dokumentu naveden značajan broj preporuka čijom realizacijom bi se unaprijedilo evidentiranje podataka o upravljanju oduzetom imovinom, nisu precizirani rokovi u okviru kojih bi elektronska baza podataka trebala biti ponovo uspostavljena.** Prema dostupnim podacima, aktivnosti na implementaciji projekta uspostave elektronske baze podataka još uvijek nisu započete, s obzirom na to da nisu obezbijeđena potrebna novčana sredstva.³⁸ FAZUOI nije upućivao Vladi FBiH zahtjeve za osiguranje sredstava za uspostavu elektronske baze podataka.

Zakonom je propisana obaveza Agencije za upravljanje imovinom ZHK da vodi evidencije o imovini kojom raspolaže i upravlja i sudskim postupcima u kojima se odlučuje o takvoj imovini. **Povjerenstvo za upravljanje oduzetom imovinom Vlade ZHK, koje trenutno obavlja poslove iz nadležnosti Agencije, nije uspostavilo evidencije u skladu sa članom 31. Zakona, jer postupak imenovanja direktora Agencije još uvijek nije proveden, iako je predmetni zakon usvojen 2015. godine.** Evidencije zaprimljenih predmeta, odnosno sudskih odluka u kojima se odlučuje o imovini stečenoj krivičnim djelom, vode se na način propisan Pravilnikom o sadržaju i načinu uredskog poslovanja u ZHK,³⁹ kroz redovnu knjigu protokola.⁴⁰ S obzirom na ovu formu vođenja evidencija, Povjerenstvo ne raspolaže zbirnim podacima o oduzetoj imovini kojom je upravljalo u periodu 2021-2023. godine, niti ih je na zahtjev revizije dostavilo. Također, Povjerenstvo nije osiguralo uspostavljanje elektronske baze podataka jer je to planirano nakon uspostave Agencije.

3.1.2. Evidencije o imovini zaplijenjenoj u postupku prinudne naplate

Revizijom je utvrđeno da KPU vode različite interne ili pomoćne evidencije koje se, uz prateću dokumentaciju kojom se dokazuju eventualne promjene (ulaz, izlaz), na mjesečnom nivou dostavljaju središnjem uredu u Sarajevu. Iako je PU FBiH izradila Korisničko uputstvo za nPIS3 aplikaciju, KPU još uvijek nisu ujednačili unos podataka u ovu elektronsku evidenciju.

Zaposlenici PU FBiH, u okviru svojih ovlaštenja utvrđenih zakonima Federacije, imaju obaveze i pravo da vode evidenciju o poreznim obveznicima.⁴¹ Prilikom zapljene imovine formira se spis o prinudnoj naplati u koji se, između ostalog, unose podaci o imovini poreznog obveznika.⁴²

Uvidom u izvode iz internih evidencija utvrđeno je da ih KPU vode na različite načine. Interne evidencije u manjoj ili većoj mjeri sadrže iste podatke koji se odnose na knjigovodstveno stanje imovine, odnosno stanje utvrđeno prilikom zapljene. Također, **utvrđeno je da se u evidencijama procijenjena vrijednost imovine ne mijenja, pa je tako vrijednost uskladištene imovine ista na početku i na kraju godine, iako imovina koja se ne proda protokom vremena gubi vrijednost.** Nadležni iz PU FBiH su naveli kako plaćanje usluga procjenitelja predstavlja dodatni trošak, s obzirom na to da PU nema predviđena ova radna mjesta. U posmatranom periodu revizije nisu vršene određene analize na osnovu kojih bi se mogli predvidjeti načini prevazilaženja ovog problema, u svrhu preciziranja stvarne vrijednosti zaplijenjene imovine koja se skladišti duži period.

³⁷ Projekt za suzbijanje korupcije, pranja novca i finansiranja terorizma u Bosni i Hercegovini; Tehnički dokument i opis projektnog zadatka s tehničkom specifikacijom za: nabavku softvera i hardvera za upravljanje imovinom za potrebe Federalne agencije za upravljanje oduzetom imovinom; decembar 2023. godine

³⁸ Prema podacima iz projektnog plana za uspostavu elektronske baze podataka, potrebna su sredstva u iznosu od 200.000,00 eura.

³⁹ „Narodne novine ŽZH“, broj 1/21

⁴⁰ Odgovori Povjerenstva za upravljanje oduzetom imovinom Vlade ZHK na Upitnik revizije učinka

⁴¹ Član 7. Zakona o poreznoj upravi FBiH

⁴² Pravilnik o procedurama prinudne naplate poreznih obaveza

Porezna uprava FBiH ima uspostavljenu jedinstvenu elektronsku evidenciju zaplijenjene imovine u vidu eUsluge – aplikacije nPIS3.⁴³ **Analizirajući elektronsku evidenciju – aplikaciju utvrđeno je da u pogledu informacija o prodaji zaplijenjene imovine nisu pruženi potpuni i precizni podaci na jednom mjestu.** Trenutno su podaci o prodajama zaplijenjene imovine dostupni u različitim dijelovima aplikacije, što nije pregledno i dovoljno transparentno. Također, najčešće je evidentan veliki protok vremena između datuma zapljene i promjene statusa imovine bez napomene i objašnjenja o uzroku.

Također, **procjena vrijednosti imovine se ne ažurira nakon prvobitne procjene obavljene prilikom zapljene. Imovina koja protekom vremena i neodržavanjem gubi na vrijednosti (motorna vozila, građevinski alati i mašine, razne vrste inventara i dr.) zahtijeva ponovnu procjenu vrijednosti kako bi se izbjegle posljedice poput prodaje ispod očekivane vrijednosti prilikom prodaje putem aukcije ili postizanje mnogostruko manje cijene od procijenjene prilikom direktne prodaje.** Budući da se imovina ne prodaje po procijenjenoj vrijednosti, a često ni po tržišnoj, prihod od prodaje ne pokriva dugovanja poreznih obveznika, čime se ne ostvaruje osnovni cilj prinudne naplate poreza. Dugotrajno čuvanje imovine koja se ne može prodati po odgovarajućoj cijeni rezultira dodatnim troškovima skladištenja, održavanja i upravljanja imovinom. Na ovaj način smanjuje se efikasnost postupka prinudne naplate koji je usmjeren na naplatu javnih prihoda.

3.1.3. Evidencije o predmetima oduzetim u krivičnim i prekršajnim postupcima

Policijski organ, u okviru svojih nadležnosti i ovlaštenja, između ostalih, vodi i evidenciju privremeno oduzetih predmeta.⁴⁴

Evidencija privremeno oduzetih predmeta vodi se u materijalnom obliku, formata A3, jednostranično, položeno.⁴⁵

Zakoni o policijskim službenicima ZDK, HNK i SBK ne predviđaju donošenje podzakonskog propisa kojim se detaljnije uređuje evidentiranje privremeno oduzetih predmeta. U Kantonu Sarajevo je usvojen podzakonski propis,⁴⁶ dok u Tuzlanskom nije, iako je Zakonom o policijskim službenicima TK⁴⁷ predviđeno donošenje takvog propisa. Od pet kantonalnih uprava policije iz uzorka, četiri su u posmatranom periodu imale slučajeve oduzimanja određenih predmeta, dok u Upravi policije SBK nije bilo ovakvih slučajeva.

Uprave policija ne posjeduju zbirne podatke iz evidencija o oduzetim predmetima. Predmeti se evidentiraju pojedinačno, manuelno u djelovodnicima, ali se ne vode zbirni podaci niti UP njima raspoložu. Postojećim aktima nije predviđeno vođenje evidencija u elektronskoj formi. Također, uprave policija ne posjeduju podatke o vrijednosti oduzetih predmeta koji se kao dokazni materijal čuvaju u skladištima uprava. Uprave policija ne vrše procjenu vrijednosti ovih predmeta, s obzirom na to da oni služe kao dokaz u krivičnom ili prekršajnom postupku i o njihovom statusu odlučuju nadležni sudovi pred kojima se vode postupci.

⁴³ <https://www.pufbih.ba/v1/stranica/7>; Aplikacija pruža sljedeće podatke: JIB/JMBG obveznika, naziv obveznika, početno stanje, ulaz, izlaz, krajnje stanje, status imovine, datum pljenidbe, datum prodaje sa oglasa, datum promjene statusa, ukupna količina, procijenjena vrijednost, prodana količina, ostvarena vrijednost, vrsta predmeta, nalog za plaćanje i podatke o ukupnim unosima.

⁴⁴ Zakoni o policijskim službenicima (ZDK, TK, KS, SBK i HNK)

⁴⁵ Član 6. Uredbe o smještaju, čuvanju i postupanju s privremeno oduzetim predmetima od strane policijskih službenika Uprave policije MUP-a KS

⁴⁶ „Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 42/19

⁴⁷ „Službene novine Tuzlanskog kantona“, broj 7/22

Prilikom posjete depou MUP-a KS za skladištenje motornih vozila utvrđeno je da Uprava policije MUP-a KS vodi manuelne evidencije oduzetih vozila koje nisu zaštićene na odgovarajući način, tako da može doći do gubitka podataka. Evidencije se vode u sveskama koje se pohranjuju u ormarićima u montažnoj kućici u kojoj boravi službenik koji obezbjeđuje ovaj skladišni prostor. Evidencije se sastoje od sljedećih kategorija: Evidencije vraćenih predmeta, evidencije deponovanih predmeta, evidencije vraćenih vozila iz depoa Reljevo i evidencije primljenih vozila depoa Reljevo. Sadrže neophodne podatke o vozilima, vlasnicima, vremenu i mjestu oduzimanja i nadležnom policijskom organu koji je oduzeo vozilo. Evidencije vode dežurni službenici koji vrše fizičko obezbjeđenje depoa.

3.2. Procjena i očuvanje vrijednosti oduzete imovine

Nadležne institucije uglavnom ne raspolažu potpunim i relevantnim informacijama o vrijednosti imovine kojom upravljaju ili im je povjerena na čuvanje. Ukoliko su podaci o vrijednosti imovine dostupni, uglavnom se radi o vrijednosti koja je utvrđena prilikom oduzimanja. Međutim, protokom vremena oduzeta i zaplijenjena imovina i predmeti gube na vrijednosti, a s obzirom na to da se ne vrše ponovne procjene prije prodaje u svim slučajevima, nije utvrđeno stvarno stanje i vrijednost imovine koja se čuva. Postojećim propisima obaveza procjene vrijednosti prije prodaje predviđena je jedino za FAZUOI, dok za KPU i PU nije. Važno je spomenuti da je, shodno Smjernicama Svjetske banke o upravljanju oduzetom i zaplijenjenom imovinom, sugerirano da institucije za upravljanje imovinom mogu vršiti procjene trenutne i buduće vrijednosti oduzete imovine putem javno dostupnih „historijskih i nedavnih prodaja“. Institucija zadužena za upravljanje imovinom može koristiti javno dostupne resurse za procjenu buduće vrijednosti određenih vrsta imovine kao što su motorna vozila i nekretnine. Od koristi može biti i izrada standardiziranih šablona za analizu i procjenu vrijednosti imovine.⁴⁸ U posmatranom periodu nijedan od revidiranih subjekata nije poduzimao aktivnosti na utvrđivanju ovakvog načina procjene vrijednosti oduzete i zaplijenjene imovine.

Iako nadležne institucije izdvajaju sredstva za skladištenje oduzete i zaplijenjene imovine i predmeta, nisu osigurani odgovarajući uslovi u skladištima kako bi se obezbijedilo očuvanje vrijednosti ove imovine.

3.2.1. Procjena vrijednosti oduzete imovine

Federalna agencija vrši procjene vrijednosti oduzete imovine odmah pri preuzimanju, kao i prije prodaje, tako da se bilježi razlika u procijenjenoj vrijednosti protokom vremena. Povjerenstvo za upravljanje oduzetom imovinom Vlade ZHK ne raspolaže podacima o vrijednosti imovine kojom je upravljalo u posmatranom periodu revizije.

Utvrđeno je da kantonalni porezni uredi uglavnom ne vrše povremene ili ponovne procjene vrijednosti zaplijenjene imovine koja se nalazi u skladištima.⁴⁹ Prilikom inventura, godišnjih i vanrednih popisa sastavlja se zapisnik koji se sastoji od popisa imovine, njene vrste i količine, dok se za procjenu vrijednosti navodi iznos dobijen procjenom prilikom zapljene.⁵⁰ Dakle, procjena vrijednosti se vrši jednom, i to prilikom zapljene imovine, najčešće na način da porezni dužnik dostavlja procjenu vrijednosti ovlaštenog procjenitelja – vještaka. Navedena procjena vrijednosti se koristi tokom čitavog trajanja postupka prinudne naplate.⁵¹ Iako su tri od pet KPU iz uzorka navela da vrše provjere stanja imovine, revizijom je utvrđeno da se prilikom redovnih popisa robe ne mijenja podatak o vrijednosti oduzete imovine, već se navodi iznos dobijen procjenom vrijednosti imovine pri zapljenu. Iako se u izvještajima navode slučajevi propadanja ili lošeg stanja imovine, u popisima i evidencijama se ne umanjuje njena procijenjena vrijednost.⁵² Uprave policija ne vrše procjene niti posjeduju podatke o vrijednosti predmeta koji su im dati na čuvanje.

⁴⁸ „Managing Seized and Confiscated Assets“, A Guide for Practitioners, The World Bank, UNODC

⁴⁹ Odgovori kantonalnih poreznih ureda na Upitnik revizije učinka

⁵⁰ Dokumentacija koju su dostavili kantonalni porezni uredi

⁵¹ PU FBiH u pojedinim slučajevima vrši procjenu vrijednosti zaplijenjene imovine i prije same prodaje, i to kada zaključuje sporazume o plaćanju duga u ratama i sporazume o odgođenom plaćanju.

⁵² Izvještaj o izvršenom popisu zaliha imovine u postupku prinudne naplate Porezne uprave Federacije BiH – Kantonalni porezni ured Tuzla, sa stanjem na 31. 12. 2021. godine, Zapisnik o popisu robe KPU Sarajevo br. 13-9-04-11-1-4212-5/22 od 29. 12. 2022. godine

3.2.2. Skladištenje oduzete imovine stečene krivičnim djelom

Agencija u provođenju svojih nadležnosti skladišti, čuva, prodaje, vrši najam imovine oduzete na osnovu Zakona, a ako za to postoji opravdana potreba, ovu imovinu Agencija može povjeriti na čuvanje drugoj instituciji, o čemu se zaključuje poseban ugovor.⁵³

Zakonom o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom FBiH predviđeno je da Agencija u provođenju svojih nadležnosti, između ostalog, čuva i skladišti oduzetu imovinu. Agencija je od kraja 2020. godine unajmljivala skladišni prostor za čuvanje motornih vozila. Mjesečni najam ovog prostora čija je ukupna površina 200 m² iznosio je 936 KM,⁵⁴ što na godišnjem nivou predstavlja opterećenje po budžet u iznosu od 11.232 KM. **Veći dio privremeno oduzetih motornih vozila se u posmatranom periodu skladišti na otvorenom prostoru, na način koji nije osiguravao očuvanje vrijednosti ovih vozila.**

Neka motorna vozila, poput radnih mašina i velikih prevoznih sredstava, zbog nemogućnosti skladištenja i visokih troškova transporta zapečaćena su i uskladištena na mjestima gdje nisu zaštićena od vanjskih uticaja. Navedeno za posljedicu ima smanjenje vrijednosti privremeno oduzete imovine, ali i povećanje rizika za otuđenje i propadanje. **Zbog sporosti Agencije u organiziranju prodaja i malog broja prodatih vozila, dolazi do smanjenja vrijednosti uskladištenih vozila, što za posljedicu ima smanjene prihode za budžet.**⁵⁵ Većinu uskladištene imovine čine motorna vozila, koja prirodno gube na vrijednosti tokom vremena.

FAZUOI je od 2024. godine počeo unajmljivati drugi skladišni prostor koji je zatvoren i omogućava zaštitu motornih vozila od vanjskih uticaja.⁵⁶ Nadležni iz FAZUOI-ja nisu dostavili analize na bazi kojih je odabran navedeni prostor kako bi se potvrdilo da je riječ o najekonomičnijem rješenju. Navedeni skladišni prostor odabran je po osnovu javnog poziva na koji je pristigla samo jedna prijava. Također, u posmatranom periodu FAZUOI nije upućivao Vladi FBiH zahtjev za davanje na korištenje određenog skladišnog prostora u vlasništvu Federacije.

Svakih šest mjeseci BIHAMK vrši pregled uskladištenih vozila u prostoru koji se unajmljuje od 2024. godine, i sačinjava izvještaj o njihovom stanju. U izvještajima se bilježi šta je popravljeno i koje su mjere održavanja poduzete kako bi se očuvala vrijednost vozila.⁵⁷ **Utvrđeno je da motorna vozila zahtijevaju održavanje i popravke, čime se stvaraju troškovi za Agenciju.**⁵⁸

Obilaskom prostorija spomenutog skladišta utvrđeno je da postoji kapacitet za skladištenje i druge pokretne imovine, izuzev motornih vozila. **Zbog spore dinamike prodaje, poklanjanja ili uništenja vozila, kapacitet za skladištenje motornih vozila je skoro popunjen.** Jedini je zatvoreni skladišni prostor koji osigurava zaštitu od vanjskih uticaja, dok su depoi za skladištenje motornih vozila drugih institucija iz uzorka na otvorenom.

⁵³ Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom FBiH

⁵⁴ Ugovor o zakupu zatvorenog skladišnog prostora između Tehničkog remontnog zavoda Hadžići d.d. i Federalne agencije za upravljanje oduzetom imovinom; broj 1434/2020, od 22. 10. 2020. godine.

⁵⁵ Pored troškova održavanja, Agencija snosi troškove procjene imovine. Nakon preuzimanja upravljanja oduzetom imovinom, Agencija angažuje vještake za stručnu procjenu njene vrijednosti. Ukoliko imovina ostane uskladištena duži period, procjena se obnavlja prije prodaje, kako bi se utvrdila njena trenutna vrijednost.

⁵⁶ Prema podacima iz Ugovora o skladištenju (broj 05-45-649—09/23, od 20. 9. 2024. godine), mjesečni najam zatvorenog prostora od 1320 m² iznosi 12.972 KM s PDV-om.

⁵⁷ Odgovori na Upitnik revizije učinka, izvještaji o pregledu vozila

⁵⁸ Privremeno oduzeta imovina prosječno se skladišti pet godina, a trajno oduzeta godinu, čime se stvaraju troškovi za Agenciju koja istovremeno zbog sporosti ne uspijeva osigurati adekvatne prihode od prodaje niti drugu korist od oduzete imovine.

Slika 1. Skladište motornih vozila FAZUOI-ja

Drugi skladišni prostor, koji je ustupljen Agenciji na korištenje bez naknade, namijenjen je čuvanju manje vrijednih pokretnih stvari. Ovaj prostor nema priključke za vodu i struju i većim dijelom je prazan.

Povjerenstvo za upravljanje oduzetom imovinom Vlade ZHK tek je od 2023. godine osiguralo skladišni prostor za čuvanje oduzete imovine stečene krivičnim djelom.⁵⁹ Povjerenstvo je prvobitno poslalo upit Vladi ZHK o potrebi osiguranja skladišnog prostora za smještaj oduzete imovine. Nakon odgovora nadležnih kantonalnih institucija da ne raspolažu prostorom koji bi mogli ustupiti Povjerenstvu na korištenje, proveden je postupak nabavke skladišnog prostora putem direktnog postupka. E-mailom su poslani upiti na tri adrese, te je odabran odgovarajući skladišni prostor i sklopljen ugovor o skladištenju. Prosječno trajanje skladištenja oduzete imovine prije prodaje u ZHK je jedna godina.⁶⁰

3.2.3. Skladištenje imovine oduzete u postupku prinudne naplate

Prema Pravilniku o procedurama prinudne naplate poreznih obaveza,⁶¹ zaplijenjena imovina se do prodaje skladišti na lokacijama koje garantuju sigurnost. Također, imovina se može čuvati u prostorijama Porezne uprave FBiH, ukoliko su dostupne i pružaju adekvatne uslove, ili u prostorima drugih javnih ustanova predviđenih za skladištenje koji zadovoljavaju iste standarde. U posebnim slučajevima, kada Porezna uprava FBiH ocijeni da rizik od gubitka nije značajan, imovina se može čuvati kod dužnika, naročito ako je njen transport otežan zbog količine ili postoje drugi opravdani razlozi.

U periodu obuhvaćenom revizijom **tri od pet KPU iz uzorka su unajmljivali prostore u kojima su skladištili manji dio zaplijenjene imovine.**⁶² Ostatok zaplijenjene imovine se skladišti kod poreznih dužnika, **prilikom čega PU FBiH putem KPU zaključuje ugovore o skladištenju i čuvanju zaplijenjene imovine u prostorijama poreznog dužnika.**⁶³ Navedenim ugovorima obavezuje se porezni dužnik da će aktivnosti i mjere skladištenja, čuvanja i zaštite zaplijenjene imovine obavljati u skladu s ugovorom i pritom postupati s pažnjom savjesnog privrednika.⁶⁴ Porezni dužnici kod kojih se skladišti oduzeta imovina odgovorni su za eventualna oštećenja, kvarove i otuđenja. Slijedom navedenog, porezni dužnik kojem je ostavljena imovina na čuvanje odgovara za nju pod materijalnom i krivičnom odgovornošću.

⁵⁹ Od februara 2023. godine Povjerenstvo unajmljuje skladišni prostor površine 200 m² po cijeni od 1.800 KM mjesečno, a navedeni iznos uključuje režijske i druge troškove. Troškove transporta oduzete imovine snosi Vlada ZHK. Ugovor o zakupu skladišnog prostora je sklopljen na period od šest mjeseci, pa je Povjerenstvo u julu 2023. godine od Vlade ZHK tražilo dozvolu za produženje trajanja Ugovora o zakupu, na šta je Vlada dala saglasnost.

⁶⁰ Odgovori Povjerenstva za upravljanje oduzetom imovinom Vlade ZHK na Upitnik revizije učinka, Izvještaj o radu Povjerenstva za 2023. godinu

⁶¹ Pravilnik o procedurama prinudne naplate poreznih obaveza ("Službene novine Federacije BiH", broj: 50/02, 54/03, 31/11 i 38/16)

⁶² KPU Sarajevo, Zenica i Tuzla

⁶³ Osim nekretnina koje po prirodi stvari nisu i ne mogu biti predmet skladištenja

⁶⁴ Ugovor o skladištenju i čuvanju zaplijenjene imovine u prostorijama poreznog dužnika

Tabela 2. Podaci o skladištenju imovine oduzete u postupku prinudne naplate u periodu 2021-2023. godine

R. br.	Godina	Broj skladišnih prostora u vlasništvu KPU	Broj unajmljenih skladišnih prostora	Broj mjesta na kojima se imovina skladišti kod poreznih dužnika	Troškovi skladištenja (najam, osiguranje i drugo)
	1	2	3	4	5
1.	2021.	0	3	168	50.960,40
2.	2022.	0	3	151	39.740,40
3.	2023.	0	3	137	42.360,20
4.	Ukupno	0	/	/	133.061,00

Izvor: Kantonalni porezni uredi Sarajevo, Mostar, Zenica, Tuzla, Novi Travnik

Kako pokazuju podaci u tabeli, imovina oduzeta u postupku prinudne naplate u najvećem broju slučajeva skladišti se kod poreznih dužnika. Važno je napomenuti da se u postupku prinudne naplate vrši zapljena i nekretnina, koje čine većinu zaplijenjene imovine. Nekretnine se također evidentiraju kao imovina uskladištena kod poreznih dužnika.

Obilaskom skladišta koje KPU Sarajevo unajmljuje **utvrđeno je da nije uslovno i da ne osigurava očuvanje oduzete imovine koja bi se u tom prostoru potencijalno skladištila.** Prema informacijama dobijenim od nadležnih iz KPU Sarajevo, u ovom prostoru se ne skladišti imovina koja ima određenu vrijednost. Uglavnom je riječ o otpadu koji treba ukloniti iz ovog prostora. Pored navedenog, u ovom skladištu su smještena i dva motorna vozila, koja su ranije bila predmetom prodaje. Međutim, vozila su vraćena zbog nemogućnosti registracije jer su bila opterećena kaznama. Nije osigurano održavanje ovih vozila.

Slike 2. i 3. Unajmljeno skladište KPU Sarajevo

Revizijom je utvrđeno da porezni dužnici kojima je ostavljena imovina na čuvanje ili im je ostavljena na korištenje jer predstavlja osnovna sredstva za obavljanje djelatnosti ne postupaju u skladu s odredbama ugovora o skladištenju. **Uvidom u zapisnike o popisu zaliha robe koji se obavljaju jednom godišnje utvrđeno je da u određenim slučajevima KPU nisu u mogućnosti da pronađu, pristupe ili popišu imovinu jer je ona otuđena, prebačena na drugo mjesto ili jer porezni dužnik ili ovlaštena osoba ne prisustvuje popisu ili odbija saradnju s Poreznom upravom.**⁶⁵ S obzirom na navedeno, KPU nemaju uvid u stvarno stanje oduzete imovine niti u potpunosti kontrolišu upravljanje imovinom koja još uvijek nije prodana.

⁶⁵ Zapisnici o popisu robe KPU Sarajevo 2021-2023, Zapisnici o popisu robe KPU Tuzla 2021-2023.

Nisu osigurani odgovarajući uslovi u skladištima u posjedu KPU, s obzirom na to da je utvrđen manjak, propadanje, miješanje i oštećenje zaplijenjene robe-imovine.⁶⁶ Nadzor nad uskladištenom imovinom nije uspostavljen na način da prati uslove u skladištima i sprečava gubitak vrijednosti i propadanje imovine. Inventure, popisi i izvještaji sadrže podatke o količini, vrsti i vrijednosti imovine, ali se ne procjenjuje stvarno stanje u kojem se imovina nalazi. Tri od pet KPU iz uzorka (Tuzla, Zenica i Novi Travnik) naveli su da vrše provjere stanja imovine. Međutim, revizijom je utvrđeno da se zapravo samo vrši provjera količine i vrste imovine, to jest poređenje s postojećim inventurnim listama, prilikom čega se za podatak o vrijednosti imovine koristi iznos vrijednosti dobijen procjenom imovine prilikom zapljene.⁶⁷

Izvodi iz izvještaja i popisa imovine kantonalnih poreznih ureda

KPU Tuzla – 31. 12. 2021. godine

Kamion autodizalica se nalazi u veoma lošem stanju, od dugogodišnjeg stajanja je devastiran. Kamion teretni marke Volvo tip FL7 je od dugogodišnjeg stajanja totalno devastiran, ispuhanih guma, nedostaje karoserija, stranica, cerade i akumulator. Svi kontejneri su u veoma lošem stanju, korodirali, uništenih vrata, na jednom kontejneru nedostaje lim.

KPU Sarajevo – 29. 12. 2023. godine

Dva motorna vozila se nalaze u skladištu KPU. Vlasnica firme nije u državi i nije dostupna kako bi potpisala Popisnu listu. Od imovine vrijedne 805.000 KM popisano je 505.000, a imovina u vrijednosti 300.000 nije zatečena u firmi jer je otuđena.

U pojedinim izvještajima su navedeni slučajevi propadanja ili lošeg stanja imovine, koji ukazuju na to da uslovi u skladištima ne osiguravaju očuvanje vrijednosti oduzetih predmeta. Kako pokazuju izvodi iz izvještaja o provedenim nadzorima, prisutni su slučajevi otuđenja imovine, kao i slučajevi u kojima način skladištenja dovodi do lošeg stanja imovine, a samim tim i gubitka njene vrijednosti. **Međutim, iako su ovakvi slučajevi zabilježeni u izvještajima i popisima, vrijednost ove imovine se ne umanjuje u evidencijama.**⁶⁸

3.2.4. Skladištenje imovine oduzete u prekršajnim ili krivičnim postupcima

Predmeti oduzeti tokom postupanja policijskih službenika evidentiraju se i čuvaju, odnosno skladište u dostupnim prostorijama nadležnog policijskog organa. Predmeti koji potiču iz prekršajnog i krivičnog postupka, kao i privremeno oduzeta motorna vozila, radi zaštite javne sigurnosti čuvaju se u depozitima i magacinima za dokaze i depoima za motorna vozila. Samo u jednom kantonu iz uzorka (KS) donesen je podzakonski akt kojim je detaljnije propisano postupanje s oduzetim predmetima, između ostalog i skladištenje ovih predmeta. Navedenim aktom je predviđeno da se smještaj i čuvanje privremeno oduzetih predmeta vrši u skladu s odlukama nadležnih sudova ili odlukama nadležnog rukovodioca policijskog organa. Policijski službenici su dužni da nakon oduzimanja predmete adekvatno zapakuju i prevezu do službenih prostorija, gdje se oni čuvaju dok ne bude donesena konačna odluka o daljem postupanju s njima. Službenici su odgovorni za stalno osiguranje i zaštitu tih predmeta do donošenja konačne odluke.

⁶⁶ Zapisnik o vanrednom popisu predmeta oduzetih od firme „GUDELJ“ d.o.o. Vitez, Zapisnik o popisu robe KPU Sarajevo br. 13-9-04-11-1-4212-5/22 od 29. 12. 2022. godine

⁶⁷ Zapisnici o popisu robe KPU Sarajevo, Tuzla i Novi Travnik

⁶⁸ Zapisnici o popisu robe KPU Sarajevo, Tuzla i Novi Travnik

Slika 4. Depo oduzetih motornih vozila PU MUP-a KS

Slika 5. Depo oduzetih motornih vozila PU MUP-a ZDK

Analizom kapaciteta i uslova u skladištima, metodom opservacije i analizom dostavljene dokumentacije⁶⁹ utvrđen je nedovoljan kapacitet za skladištenje i čuvanje privremeno oduzetih predmeta. U pogledu skladištenja motornih vozila, utvrđeno je da su kapaciteti depoa Uprave policije MUP-a ZDK i MUP-a KS za skladištenje motornih vozila skoro popunjeni.

Slika 6. Ostaci oduzetih motornih vozila na depou PU MUP-a KS

Od četiri uprave policije iz uzorka, u posmatranom periodu revizije dvije su vršile određene vrste nadzora nad uslovima u skladišnim prostorima (KS i TK). Uslovi u skladištima, magacinima ili depozitima ovih Uprava policije i pripadajućih policijskih stanica ne osiguravaju uslove neophodne za očuvanje svojstva i vrijednosti privremeno oduzetih predmeta, ali i sigurnost policijskih službenika. Neadekvatan ventilacioni sistem, nedostatak protivpožarne zaštite, tehnički i sigurnosni propusti su neki od utvrđenih problema.⁷⁰ Uprava policije MUP-a TK i KS na Uputnik revizije učinka, Izvještaj revizije i inventure prostorija i tragova smještenih u „Službi za čuvanje dokaznog materijala DEPO“ koji je smješten u zgradi PU Lukavac 2021, 2022. i 2023, obilazak depoa Uprave policije MUP-a KS imenuje komisija koja pregleda uslove u depozitnim prostorijama i sačinjava izvještaj s preporukama.⁷¹ Analizom dostavljene dokumentacije evidentno je da, iako su nadzorom utvrđeni sigurnosni, tehnički i drugi nedostaci,⁷² nije se pristupilo njihovom rješavanju.

⁶⁹ Uprava policije MUP-a SBK nije dostavila odgovor na Uputnik revizije učinka jer na području u njihovoj nadležnosti nije bilo slučajeva privremenog ili trajnog izuzimanja nezakonito stečene imovine, akt broj 02/3-2-04-2-1048/24 od 7. 10. 2024. godine.

⁷⁰ Odgovori Uprava policije MUP-a TK i KS na Uputnik revizije učinka, Izvještaj revizije i inventure prostorija i tragova smještenih u „Službi za čuvanje dokaznog materijala DEPO“ koji je smješten u zgradi PU Lukavac 2021, 2022. i 2023, obilazak depoa Uprave policije MUP-a KS

⁷¹ Izvještaj revizije i inventure prostorija i tragova smještenih u „Službi za čuvanje dokaznog materijala DEPO“ koji je smješten u zgradi PU Lukavac 2021, 2022. i 2023.

⁷² Eksplozivna sredstva i vatreno oružje se ne čuvaju u skladu sa propisanim procedurama, zbog čega su i policijski službenici izloženi opasnosti.

Uprava policije MUP-a TK nije postupila po preporukama internog nadzora pa iste nedostatke pronalazimo u svakoj od godina u periodu obuhvaćenom revizijom. Neke od preporuka odnose se na uključivanje stručnih lica različitih naučnih disciplina (arhivistike, kriminalistike, informatike protivpožarne zaštite i sl.) koji bi sagledali situaciju i iznijeli sveobuhvatne mjere ustrojavanja skladišnog prostora. Također, navedeno je kako je potrebno izraditi uputstvo o radu Službe za čuvanje dokaznog materijala, istaknuta je potreba nabavke kontejnera za čuvanje eksplozivnih naprava većeg kapaciteta, kao i sigurnosnog sefa za čuvanje novca, nakita i sl., obezbijediti prostorije u smislu ugradnje protuprovalnih vrata, stavljanja u funkciju ventilacionog sistema i klima uređaja, i dr.

Slika 7. Vozila na depou UP MUP-a KS

Prema podacima iz odgovora na Uпитnik revizije učinka UP-a MUP-a KS, postoje problemi sa smještajem oduzetih opojnih droga. Uprava policije je detektovala da uslovi i način rukovanja i čuvanja opojnih droga dovode do ispuštanja neugodnih mirisa u radne prostorije, te je od Sektora kriminalističke policije traženo hitno preduzimanje mjera.⁷³

Utvrđeno je da uprave policije ne vrše procjenu vrijednosti privremeno oduzetih predmeta u skladištima, jer im to nije zakonska obaveza i jer je donošenje odluke o postupanju sa privremeno oduzetim predmetima u nadležnosti suda pred kojim se vodi postupak o oduzetim predmetima. **Iako je uočeno da dugotrajno skladištenje, između ostalog, utiče i na gubitak vrijednosti određenih predmeta, takva procjena nije obavezna niti se provodi, što predstavlja potencijalni rizik za održavanje vrijednosti oduzete imovine.**

⁷³ Odgovori uprava policije MUP-a TK i KS na Uпитnik revizije učinka

Tabela 3. Podaci o skladištenju oduzetih predmeta uprava policija u periodu 2021-2023. godine

R. br.	Naziv uprave policije	2021.		2022.		2023.		Ukupno
		Broj unajmljenih skladišnih prostora	Troškovi najma skladišta (u KM)	Broj unajmljenih skladišnih prostora	Troškovi najma skladišta (u KM)	Broj unajmljenih skladišnih prostora	Troškovi najma skladišta (u KM)	Troškovi najma za period 2021-2023. godine
1.	Uprave policije MUP-a TK	0	/	/	/	/	/	/
2.	Uprava policije MUP-a ZDK	1	30.000,00	1	30.000,00	1	30.000,00	90.000,00
3.	Uprava policije MUP-a HNK	1	31.590,00	1	31.590,00	1	31.590,00	94.770,00
4.	Uprava policije MUP-a KS	1	70.200,00	1	73.433,38	1	67.860,00	211.493,38
5.	UKUPNO	3	131.790,00	3	135.023,38	3	129.450,00	396.263,38

Izvor: Uprave policija MUP-ova ZDK, KS, TK i HNK⁷⁴

Podatke o troškovima skladištenja dostavile su tri uprave policije, s obzirom na to da UP MUP-a TK nije imao troškove po ovom osnovu, dok UP MUP-a SBK u posmatranom periodu revizije nije imao slučajeve oduzimanja predmeta po osnovu krivičnih i prekršajnih postupaka. Uzimajući u obzir sve subjekte revizije, koji po različitim osnovama vrše oduzimanje i čuvanje oduzete i zaplijenjene imovine i predmeta, najveći iznos sredstava za skladištenje ove imovine izdvajaju uprave policija, i to za skladištenje oduzetih motornih vozila. Najam depoa koji se nalaze na otvorenom prostoru i ne osiguravaju zaštitu oduzetih vozila od propadanja na godišnjem nivou iznosi između 30 i više od 70 hiljada KM. Tri uprave policije u periodu 2021-2023. godine za najam depoa za čuvanje motornih vozila izdvojile su sredstva u iznosu višem od 396 hiljada KM.

Prosječno trajanje čuvanja privremeno oduzete imovine u depozitima i skladištima Uprave policije MUP-a TK je između jedne i pet godina, Uprave policije MUP-a HNK je između jedne i dvije godine, dok uprave policija MUP-a KS i ZDK ne raspolažu preciznim podacima o prosječnom trajanju čuvanja oduzetih predmeta.

3.3. Raspolaganje oduzetom imovinom

3.3.1. Prodaja oduzete imovine stečene krivičnim djelom

Prema trenutnim rješenjima koja je predvidio regulatorni okvir za ovu oblast, oduzeta imovina bi se trebala prodavati putem javnog nadmetanja ili poklanjati institucijama koje se finansiraju iz Budžeta Federacije ili u humanitarne svrhe. **Uvidom u podatke Federalne agencije za upravljanje oduzetom imovinom utvrđeno je da je u periodu 2021-2023. godine Agencija vršila prodaju samo jedne vrste imovine – motornih vozila. U ovom periodu realizovano je devet prodaja. Također, nije bilo poklanjanja oduzete imovine institucijama koje se finansiraju iz Budžeta FBiH, niti davanja imovine u humanitarne svrhe.** Vlada FBiH u posmatranom periodu revizije nije donosila odluke o ovakvom postupanju s oduzetom imovinom, tako da ova zakonska mogućnost u praksi nije implementirana. **Devet motornih vozila prodato je po cijeni od 148.958,00 KM, što predstavlja svega 11,6% vrijednosti oduzetih motornih vozila koje je Agencija skladištila na kraju 2023. godine.**⁷⁵

⁷⁴ Navedeni podaci se odnose na troškove Uprave policije MUP-a KS, MUP-a ZDK i MUP-a HNK koji su naveli podatke o troškovima skladištenja. Također, za UP MUP-a KS nedostaju podaci o troškovima za 2021. godinu koji se tiču režijskih, transportnih i troškova premještanja unutar depoa za skladištenje motornih vozila.

⁷⁵ Prema podacima iz internih evidencija, vrijednost oduzetih motornih vozila koje je FAZUOI skladištila na kraju 2023. godine iznosila je 1.277.803,76 KM.

Tabela 4. Prodaje oduzete imovine koje je realizovao FAZUOI u periodu 2021-2023. godine

R. br.	Godina	Broj prodatih motornih vozila	Vrijednost prodatih motornih vozila (izraženo u KM)	Ukupna vrijednost uskladištenih motornih vozila (izraženo u KM)
	1	2	3	4
1.	2021.	1	25.610,00	400.660,83
2.	2022.	1	12.101,00	502.631,46
3.	2023.	7	111.247,00	1.277.803,76
4.	UKUPNO	9	148.958,00	/

Izvor: Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom

U 2021. i 2022. realizovana je samo po jedna prodaja, dok je u 2023. godini realizovano ukupno sedam prodaja. Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom nije poduzimala odgovarajuće i predviđene aktivnosti kako bi povećala broj prodaja. Nije iskorištavala zakonsku mogućnost organizovanja hitnih prodaja, kako bi se spriječilo propadanje imovine.⁷⁶ FAZUOI je do 2023. godine vršio prodaju samo trajno oduzete imovine. Posljedica ovakvog upravljanja imovinom je smanjenje vrijednosti imovine kojom upravlja Agencija, što dovodi i do smanjenih prihoda za Budžet Federacije BiH, kao i povećanja rashoda za Budžet Agencije zbog troškova održavanja i skladištenja oduzete imovine. Tek krajem 2022. godine donesena je odluka da se, osim trajno oduzetih motornih vozila, prodaju i privremeno oduzeta nakon što su pribavljena mišljenja nadležnog suda.⁷⁷ Od sedam vozila prodatih u 2023. godini, tri su trajno, a četiri privremeno oduzeta.

Tabela 5. Podaci o prodajama motornih vozila koje je realizovao FAZUOI u periodu 2021-2023. godine

R. br.	Automobil	Datum oduzimanja	Datum donošenja odluke o prodaji	Period od oduzimanja do donošenja odluke o prodaji	Godina u kojoj je prodaja realizovana
	1	2	3	4	5
1.	AUDI A6	14. 2. 2019.	5. 4. 2021.	2 godine 2 mjeseca	2021.
2.	GOLF VI	21. 9. 2020.	9. 6. 2022.	1 godina 9 mjeseci	2022.
3.	VW POLO	11. 4. 2018.	9. 6. 2022.	4 godine 2 mjeseca	2023.
4.	AUDI Q7	10. 8. 2020.	9. 6. 2022.	1 godina 10 mjeseci	2023.
5.	CITROEN C2	9. 6. 2022.	26. 1. 2023.	5 mjeseci	2023.
6.	KIA SPORTAGE	31. 1. 2020.	26. 1. 2023.	3 godine	2023.
7.	MERCEDES BENZ	10. 8. 2020.	26. 1. 2023.	2 godine 5 mjeseci	2023.
8.	AUDI A6 4G	12. 10. 2020.	26. 1. 2023.	2 godine 3 mjeseca	2023.
9.	BMW X6	7. 8. 2020.	26. 1. 2023.	2 godine 5 mjeseci	2023.

Izvor: Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom

Uvidom u izvještaje o pojedinačnim realizovanim prodajama FAZUOI-ja utvrđeno je da FAZUOI ne pristupa prodaji oduzete pokretne imovine odmah po oduzimanju. Kako pokazuju podaci u tabeli, **od oduzimanja imovine do donošenja odluke o prodaji prođe značajan period, koji se kreće između pet mjeseci i četiri godine i dva mjeseca.**

⁷⁶ Član 33. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom FBiH propisuje mogućnost prodaje imovine kojoj prijete propadanje ili znatan gubitak vrijednosti bez prethodne objave javnog nadmetanja, a član 9. Pravilnika o postupku prodaje, najma, čuvanja i održavanja oduzete imovine uređuje obavezu direktora da donese odluku o hitnoj prodaji imovine kojoj prijete propadanje ili znatan gubitak vrijednosti.

⁷⁷ Veliki problem kod prodaje privremeno oduzetih motornih vozila predstavlja i prenos vlasništva na kupca od nadležnih MUP-ova.

Većina odluka o prodaji, njih šest, donesena je više od dvije godine nakon oduzimanja imovine. Kao razloge ovakvog postupanja nadležni iz FAZUOI-ja navode činjenicu da su do 2023. godine vršili prodaje samo imovine za koju je donesena odluka o trajnom oduzimanju. Odluke o privremenom i trajnom oduzimanju imovine donose nadležni sudovi. Iako Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom ne zabranjuje prodaju privremeno oduzete imovine, nadležni iz Agencije navode da prodaja ove vrste imovine nije striktno propisana. Stoga je trebalo dugo vremena da se steknu uslovi za prodaju privremeno oduzetih motornih vozila, a da to u konačnici ne stvori dodatne troškove po Agenciju. Također, zbog troškova organizovanja prodaja jednom prodajom se obuhvata veći broj motornih vozila, te se ne vrše pojedinačne prodaje.

Kao jedan od problema kod pokušaja prodaje motornih vozila nadležni iz FAZUOI-ja navode prenos vlasništva i registraciju motornih vozila.⁷⁸ U cilju prevazilaženja ovog problema Agencija je u 2023. godini Ministarstvu prometa i komunikacija Bosne i Hercegovine dostavila komentare na Prednacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u BiH, u kojima je istakla probleme s kojima se susreće u praksi raspolaganja motornim vozilima, posebno one koji se tiču brisanja mjere zabrane, odjave putnih dokumenata i prenosa vlasništva nad motornim vozilima.⁷⁹ Također, Agencija je u 2024. godini, nakon konsultacija s tijelom nadležnim za upravljanje oduzete imovine iz RS-a, Ministarstvu uputila inicijativu za izmjenu i dopunu Prednacrtu pravilnika o registraciji vozila.⁸⁰

Prodaje se oglašavaju u Službenim novinama i u dva dnevna lista, što nije dovoljno vidljiv način oglašavanja, s obzirom na to da se većina informacija danas oglašava na online platformama i da je to način koji omogućava najveću vidljivost i kojim se stiže do najvećeg broja potencijalno zainteresiranih kupaca.

⁷⁸ Naime, iako Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom FBiH dozvoljava Agenciji upravljanje vozilima, problem predstavlja prenos vlasništva i registracija takvih vozila na lica kojima se vozila prodaju. Agencija nije prepoznata kao nosilac prava od nadležnih MUP-ova pri kojima se vrši postupak registracije i prenosa vlasništva, odnosno oni ne postupaju po zahtjevu Agencije za brisanje upisanih mjera od strane suda, pa čak ni u slučajevima kada je donesena pravosnažna presuda kojom se motorno vozilo trajno oduzima.

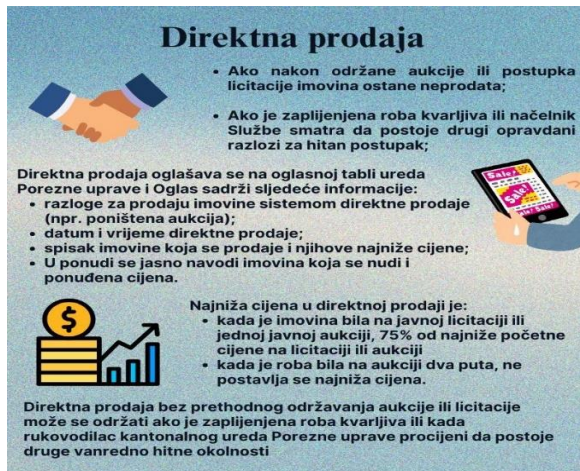
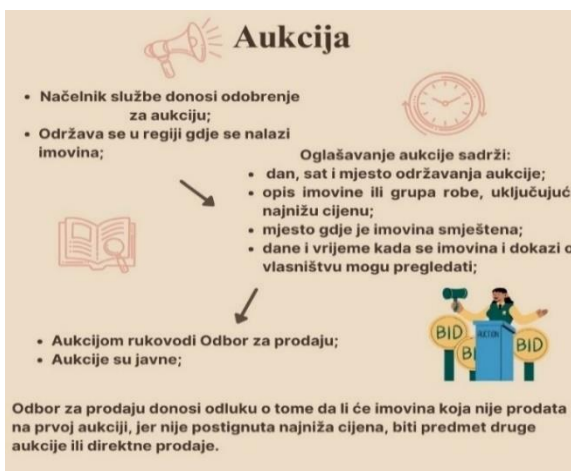
⁷⁹ Dopis FAZUOI-ja Ministarstvu prometa i komunikacija BiH od 3. 11. 2023. godine

⁸⁰ Dopis FAZUOI-ja Ministarstvu prometa i komunikacija BiH od 9. 1. 2024. godine

Postupak prodaje oduzete imovine Povjerenstvo provodi u skladu sa Uredbom o postupku prodaje, najma, čuvanja i održavanja oduzete imovine.⁸¹ U periodu 2021-2023. godine Povjerenstvo je organizovalo jednu prodaju oduzete imovine.⁸² S obzirom na to da je prvi javni poziv bio neuspješan, odnosno da na njega nije pristigla nijedna ponuda, Povjerenstvo je donijelo Odluku o pokretanju drugog kruga postupka prodaje trajno oduzete imovine javnim nadmetanjem. Povjerenstvo ni po ovom javnom pozivu nije zaprimilo nijednu ponudu, zbog čega je odlučilo ponoviti drugi krug postupka prodaje trajno oduzete imovine javnim nadmetanjem. Po ovom javnom pozivu cijena oduzete imovine je bila umanjena za 49%. Međutim, ponovo nije zaprimljena nijedna ponuda. Javni pozivi objavljuvani su u dnevnom listu, što nije dovoljno vidljiv način oglašavanja. Povjerenstvo nakon neuspjelih pokušaja prodaje nije poduzimalo aktivnosti na povećanju vidljivosti oglašavanja prodaja, tako da se na tri kruga javnog poziva nije prijavio nijedan zainteresiran kupac.

3.3.2. Prodaja imovine oduzete u postupku prinudne naplate

U skladu s Pravilnikom o procedurama prinudne naplate poreznih obaveza kantonalni porezni uredi vrše prodaju imovine zaplijenjene u postupku prinudne naplate, u svrhu izmirenja poreznog duga. Prodaje se vrše putem aukcija i putem direktnih prodaja.

Pet kantonalnih poreznih ureda (ZDK, TK, KS, SBK i HNK) u periodu 2021-2023. godine realizovalo je ukupno 136 prodaja, kojima su prodajom zaplijenjene imovine naplaćeni dužni javni prihodi. Revizijom je utvrđeno da se prodaje u najvećem broju slučajeva vrše direktnim putem, a da su prodaje putem aukcija vrlo rijetke. Od ukupno 136 prodaja, u samo 21 slučaju uspješno su realizovane putem aukcija. Za prodaje realizovane direktnim putem prethodno su organizovane prva i druga javna aukcija, u skladu s Pravilnikom o procedurama prinudne naplate poreznih obaveza. Međutim, provedene aukcije bile su neuspješne, te se pristupilo prodajama direktnim putem.

⁸¹ „Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj 6/16 i 8/24

⁸² Odgovori Povjerenstva za upravljanje oduzetom imovinom Vlade ZHK na Upitnik revizije učinka, Izvještaj o radu Povjerenstva za 2023. godinu

Tabela 6. Podaci o realizovanim prodajama pet kantonalnih poreznih ureda u periodu 2021-2023. godine

R.br.	Kantonalni porezni ured	Broj direktnih prodaja	Broj prodaja putem aukcije	Ukupan broj prodaja	Procijenjena vrijednost prodate imovine prilikom zapljene	Prodajna cijena imovine	Prosječan period skladištenja (od zapljene do prodaje)
	1	2	3	4	5	6	7
1.	Sarajevo	14	1	15	285.138,71	172.063,14	1 godina
2.	Tuzla ⁸³	7	2	9	11.547.969,69	6.740.825,75	8,4 godine
3.	Mostar	38	4	42	638.526,37	128.210,00	6,2 godine
4.	Zenica	9	8	17	4.668.073,24	5.154.170,08	2,8 godine
5.	Novi Travnik	47	6	53	4.914.461,34	1.037.756,20	4,3 godine
6.	UKUPNO	115	21	136	22.054.169,35	13.233.025,17	

Izvor: Kantonalni porezni uredi

Podaci o pojedinačnim prodajama koje su kantonalni porezni uredi realizovali u periodu 2021-2023. godine prikazani su u Prilogu 8.5.

Kako pokazuju podaci u tabeli, **prodaje putem aukcija realizuju se u veoma malom broju slučajeva. Pored toga, vidljivo je da se imovina zaplijenjena u postupku prinudne naplate prodaje po višestruko nižim cijenama u odnosu na procijenjenu vrijednost prilikom oduzimanja.** ⁸⁴ Ovakve prodajne cijene dijelom mogu biti opravdane zbog dugotrajnog skladištenja, odnosno smanjenja vrijednosti zbog višegodišnjeg čekanja da se prodaja realizuje. Međutim, revizijom je utvrđeno da i u slučajevima kada se imovina proda u roku od nekoliko mjeseci, prodajne cijene su često dvostruko niže u odnosu na procijenjenu vrijednost. Primjera radi, KPU Novi Travnik u 2021. godini izvršio je nekoliko prodaja putničkih motornih vozila koja su prije prodaje skladištena 91 dan. **Iako su prodaje realizovane unutar tri mjeseca, prodajna cijena vozila dvostruko je manja od procijenjene. Dva vozila čija je vrijednost procijenjena na 42.000 KM prodata su po cijenama od 26.900 i 20.000 KM, vozilo procijenjeno na 34.906 KM prodato je po cijeni od 16.999 KM i vozilo procijenjeno na 11.469 KM prodato je po cijeni od 6.000 KM.** Slični primjeri su utvrđeni i u praksi drugih KPU, pa je, primjera radi, **KPU Mostar vozilo procijenjeno na 9.000 KM prodao za 5.000 KM, manje od tri mjeseca nakon zapljene.**

U skladu s postupkom direktne prodaje, što je način na koji se ova vrsta imovine prodaje u najvećem broju slučajeva, ponude se prikupljaju u zatvorenim kovertama, te se imovina proda najboljem ponuđaču. **Prije same prodaje, nije određeno koja je to najniža cijena ispod koje se prodaja neće realizovati.** Određivanje najniže prihvatljive cijene u procesu direktne prodaje postojećim aktima nije predviđeno. Međutim, omogućilo bi da se snižavanje prodajne cijene ograniči.

Prodaje putem aukcija realizovane su u manjem broju slučajeva. **Nadležni iz kantonalnih poreznih ureda navode da na zakazanim aukcijama ne bude potencijalnih kupaca, te se nakon neuspjelih aukcija organizuju direktne prodaje.** Smatraju da prodaje koje provode kantonalni porezni uredi nisu atraktivne potencijalnim kupcima. Stoga su aukcije najčešće neuspješne, a direktne prodaje značajno smanjuju cijene imovine koja se prodaje. **Imovina oduzeta u postupku prinudne naplate može biti opterećena novčanim kaznama ili drugim zabranama trećih lica, a sve eventualne terete snosi kupac, što je još jedan od razloga slabe zainteresovanosti za kupovinu zaplijenjene imovine.** ⁸⁵ Odbor za prodaju može odlučiti da ne proda imovinu ukoliko je ponuđena cijena dosta manja od procijenjene vrijednosti imovine.

⁸³ KPU Tuzla nije dostavio podatke za 2021. godinu

⁸⁴ PU FBiH je kod Federalnog ministarstva finansija pokrenula inicijativu i podnijela prijedlog za donošenje podzakonskog provedbenog akta kojim bi se definitivno propisao način rada u obavljanju poslova prinudne naplate i uredio postupak pljenidbe, pečačenja i označavanja prostorija i/ili imovine poreznih dužnika, ostavljanje na čuvanje zaplijenjene imovine poreznom dužniku, odgovornost za manjkove, oštećenja ili propadanje zaplijenjene imovine te evidentiranje pokretne imovine zaplijenjene u postupku prinudne naplate. Akt broj: 13/10-12-28-788/23, od 23. 5. 2023. godine.

⁸⁵ Zapisnik o održanoj prodaji imovine zaplijenjene u postupku prinudne naplate putem direktne prodaje KPU Tuzla, broj 13-3-01-12-28-8-3-5/22, od 10. 3. 2022. godine

Javne aukcije,⁸⁶ kao i direktne prodaje,⁸⁷ oglašavaju se u dnevnoj štampi, na oglasnoj tabli ispostava u sastavu kantonalnih poreznih ureda i na internet-stranici porezne uprave. **Navedeni načini oglašavanja prodaja zaplijenjene imovine ne osiguravaju da informacije o prodaji dođu do svih zainteresiranih kupaca. Oglasne ploče i dnevna štampa predstavljaju zastarjele i neatraktivne načine oglašavanja.**⁸⁸ PU FBiH je u Planu rada za 2025. godinu predvidjela provođenje efikasnijeg oglašavanja i provođenja javnih prodaja zaplijenjene imovine, te je predvidjela budžetska sredstva za oglašavanje javnih prodaja kod vanjskih internet-oglašivača. Činjenica da se, prema dostupnim informacijama, na organiziranim aukcijama često ne pojavi nijedan zainteresirani kupac, ukazuje na to da načini oglašavanja nisu odgovarajući i da ne omogućavaju obavještenost potencijalnih kupaca. Zbog neuspjelih aukcija prodaje se realiziraju direktnim putem, što značajno snižava cijenu oduzete imovine koja se prodaje, a samim tim i onemogućava blagovremenu naplatu poreznog duga.

Potencijalni kupci mogu pogledati zaplijenjenu imovinu i dokaze o vlasništvu na lokaciji i u vrijeme navedeno u tekstu oglasa o javnoj aukciji ili direktnoj prodaji, kao i kontaktirati odsjek za prinudnu naplatu koji je nadležan za provođenje prodaja zaplijenjene imovine za sve informacije u vezi s imovinom koja se prodaje.

KPU ne poduzimaju aktivnosti na prodaji oduzete imovine putem e-aukcije jer, kako navode, ne posjeduju instrumente za obavljanje prodaja na ovaj način. Pravilnikom o procedurama prinudne naplate poreznih obaveza nije propisan ovaj oblik prodaje, pa KPU nemaju osnovu za izdvajanje sredstava za izradu sistema koji bi omogućio prodaju putem e-aukcija. Prodaja oduzete imovine obavlja se isključivo putem sistema javne aukcije ili direktne prodaje, u skladu sa Zakonom o Poreznoj upravi i Pravilnikom o procedurama prinudne naplate poreznih obaveza.

3.3.3. Prodaja imovine oduzete u prekršajnim ili krivičnim postupcima

Uprave policija imaju mogućnost da, u skladu s odlukama nadležnih sudova, vrše prodaju oduzetih predmeta, kada se donese konačna odluka o trajnom oduzimanju. **U posmatranom periodu revizije, tri uprave policija nisu vršile prodaju s obzirom na to da nadležni sudovi nisu donosili odluke o prodajama.**

Tabela 7. Postupanja uprava policija s oduzetim motornim vozilima u periodu 2021-2023. godine

R. br.	Uprava policije	Prodaja	Dobit ostvarena prodajom	Uništenje	Dobit ostvarena uništenjem	Vraćeno	Ukupna dobit
	1	2	3	4	5	6	7
1.	MUP-a KS	/	/	/	/	/	/
2.	MUP-a TK	1	21.020,00	/	/	/	/
3.	MUP-a HNK	/	/	/	/	/	/
4.	MUP-a ZDK	3	17.836,00	3	46.633,88	1	64.469,88
5.	MUP-a SBK	/	/	/	/	/	/
6.	UKUPNO	4	38.856,00	3	46.633,88	1	64.469,88

Izvor: Uprave policija

⁸⁶ Oglas aukcije sadrži sve bitne informacije neophodne za učešće: vrijeme održavanja, imovina koja se prodaje, način izvršavanja prodaje, polaganje depozita, mjesto i vrijeme kada se imovina može pogledati, i ostale relevantne informacije.

⁸⁷ Oglas sadrži informacije o razlogu za prodaju imovine sistemom direktne prodaje, datum i vrijeme direktne prodaje, spisak imovine koja se prodaje, način podnošenja ponude i ostale informacije.

⁸⁸ PU FBiH je Federalnom ministarstvu finansija dostavila Nacrt uputstva za provođenje postupka pljenidbe dužnikove pokretne imovine, skladištenja i evidentiranja zaplijenjene imovine u evidencijama PU FBiH. Radi efikasnijeg obavljanja javnih prodaja, u Nacrtu je, između ostalog, predloženo obavezno online oglašavanje javnih prodaja zaplijenjene imovine, fotografiranje ove imovine i objava tih fotografija na internet-stranici PU FBiH.

Kako pokazuju podaci u tabeli, dvije uprave policija (ZDK i TK) vršile su prodaju oduzetih predmeta, i to motornih vozila. Uprava policije MUP-a TK realizovala je jednu prodaju, prilikom koje je prodato 47 trajno oduzetih motornih vozila. Vozila su prodana kao sekundarne sirovine, što je i naglašeno u samom oglasu za prodaju, koji je objavljen na zvaničnoj internet-stranici MUP-a TK. U oglasu je navedena uputa da se vozila prodaju u staro željezo bez mogućnosti registracije u skladu s propisima koji se odnose na upravljanje otpadom.

Uprava policije MUP-a ZDK u posmatranom periodu realizovala je tri prodaje,⁸⁹ u okviru kojih je prodat određeni broj motornih vozila. Vozila su prodana pravnim licima, u svrhu iskorištavanja rezervnih dijelova. Pored prodaja, ova Uprava vršila je i uništenje određenog broja motornih vozila, u svakoj od posmatranih godina po jednom.⁹⁰ Uništena vozila prodana su kao sekundarna sirovina (željezo).

Među najvećim problemima vezano za postupanje s oduzetim predmetima nadležni navode nedostatak smještajnih kapaciteta, kao i sporost nadležnih sudova u odlučivanju o ovoj imovini. Prema dostupnim podacima, u TK-u prosječno trajanje čuvanja privremeno oduzetih predmeta je između jedne i pet godina. Zbog dugotrajnog rješavanja predmeta pred nadležnim sudovima, policijske uprave imaju potrebu za proširenjem smještajnih kapaciteta u kojima se čuvaju oduzeti predmeti, što predstavlja dodatno opterećenje za budžete. Prema dostupnim informacijama, u 2024. godini dvije od pet policijskih uprava iz uzorka (ZDK i KS) zakupile su dodatni prostor za deponovanje privremeno oduzetih motornih vozila.

Prema dostupnim informacijama, većina uprava policija iz kantona iz uzorka u posmatranom periodu nije poduzimala konkretne aktivnosti kako bi se u saradnji sa sudovima ubrzalo donošenje odluka o oduzetim motornim vozilima. Jedino je UP MUP-a ZDK poduzimao određene inicijative prema nadležnim sudovima na način da je povremeno upućivao molbe za donošenje odluke o postupanju s imovinom. Prema izjavama nadležnih, ove inicijative su polučile rezultate. Međutim, ni ova uprava policije u svojim internim procedurama nije jasno propisala obavezu i način upućivanja inicijativa prema nadležnim sudovima kako bi se ovo postupanje uredilo i redovno osiguralo.⁹¹

3.3.4. Drugi oblici raspolaganja oduzetom imovinom

3.3.4.1. Najam oduzete imovine

Agencija odlukom suda ulazi u posjed privremeno oduzetih nekretnina, na način da ako se predmetna nekretnina koristila za najam, stupa u obligacioni odnos zakupodavca ili u cilju održavanja vrijednosti nekretnine ima mogućnost da izda u najam tu nekretninu. Agencija u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima⁹² uživa prava i obaveze vlasnika-zakupodavca. Nerijetko sud donosi odluku o visini zakupnine na osnovu procjene vještaka ili dosadašnje prakse, to jest postojećeg ugovora o zakupu. Kada sud donese odluku o trajnom oduzimanju nekretnine, Agencija vrši pripreme i prodaje nekretninu, a novac uplaćuje u budžet.

Tabela 8. Podaci o najmu privremeno oduzetih nekretnina datih na upravljanje FAZUOI-ju

R.br.	Godina	Broj nekretnina datih Agenciji na upravljanje	Broj nekretnina koje Agencija daje u najam
	1	2	3
1.	2021.	110	72
2.	2022.	110	72
3.	2023.	12 ⁹³	11

Izvor: Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom

⁸⁹ U okviru tri realizovane prodaje prodato je 13, 11 i 12 vozila, jedna prodaja realizovana je u 2021. i dvije u 2022. godini.

⁹⁰ U 2021. godini uništena su 83 vozila, u 2022. 11 i u 2023. godini osam vozila.

⁹¹ Zapisnik s održanog sastanka u UP-u MUP-a ZDK, održan 18. 9. 2024. godine

⁹² „Službeni list RBiH“, br. 2/92, 13/93 i 13/94 i „Službene novine Federacije BiH“, br. 29/03 i 42/11

⁹³ Broj nekretnina datih FAZUOI-ju na upravljanje značajno se smanjio u odnosu na 2022. godinu, s obzirom na to da je u toj godini okončan predmet u okviru kojeg je Agenciji dat na upravljanje veći broj nekretnina (Heco pijaca).

Kako je vidljivo iz tabele, u 2023. godini značajno se smanjio broj nekretnina kojima je FAZUOI upravljao. Razlog za to je okončanje predmeta pred nadležnim sudom u okviru kojeg je Agenciji dat na upravljanje veći broj nekretnina, tako da u 2024. godini više nije upravljala ovim nekretninama. Također, primjetno je da nisu sve oduzete nekretnine bile date u najam.⁹⁴

Kao i kod drugih oblika upravljanja oduzetom imovinom, tako i kod najma, nadležni iz FAZUOI-ja smatraju da bi princip planiranja prije oduzimanja, odnosno uključivanja Agencije od strane tužilaca već u ranoj fazi istrage vezano za pojedinačne predmete, upravljanje oduzetom imovinom učinio efikasnijom. Na taj način Agencija bi se unaprijed pripremila i time efikasnije upravljala oduzetom imovinom. Dosadašnja praksa je takva da saradnja s tužilaštvima nije jasno propisana i da se uglavnom svodi na lične kontakte zaposlenika Agencije s pojedinim tužiocima. Agencija je predložila izmjene i dopune Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom kako bi se, između ostalog, i ova pitanja detaljnije propisala. Oba Doma Parlamenta su u 2022. godini usvojila Nacrta izmjena i dopuna Zakona, te je Vlada FBiH zadužena da obavi javnu raspravu i izradi i u parlamentarnu proceduru uputi Prijedlog izmjena i dopuna ovog Zakona.

U posmatranom periodu revizije Agencija nije objavljivala oglase za najam privremeno oduzetih nekretnina zbog toga što je kod većine zaprimljenih odluka sudova Agenciji bilo naloženo da stupi u obligacioni odnos na mjesto zakupodavca umjesto prethodnog vlasnika sa zakupcima koji su zatečeni u nekretnini, u skladu sa odredbama Zakona o obligacionim odnosima.

Cijene zakupa su određene ili samom odlukom suda ili na osnovu prethodnog ugovora o zakupu, ako se radi o zakupcu koji je zatečen u nekretnini. Cijena zakupa koja je već bila utvrđena upoređuje se s cijenom zakupa na tržištu i u nadležnoj PU kako bi se utvrdilo da li je realna. U 2024. Agenciji je povjeren na upravljanje veći broj stanova, te je na internet-stranici objavljen oglas o davanju u zakup nekretnina kojima Agencija upravlja.

3.3.4.2. Upravljanje privrednim društvima

Agencija za upravljanje oduzetom imovinom upravlja udjelima u privrednim društvima na osnovu i u skladu sa Zakonom o privrednim društvima FBiH.⁹⁵ Od veličine poslovnog udjela zavisi i uloga i pristup Agencije u upravljanju. U slučaju većinskog poslovnog udjela, Agencija postavlja upravljačke organe društva. U slučaju da ima manji udio Agencija učestvuje u radu Skupštine društva kao i drugi članovi. Na mjesečnoj bazi se traži dostavljanje izvještaja o radu direktora ili drugih upravljačkih struktura. Vršer se obilasci društva i organizuju se sastanci sa upravom. Osim navedenog, Agencija provjerava da li direktor postupa u skladu s nalogima na način da se traže izvodi s poslovnih računa.⁹⁶

Tabela 9. Pregled izvještaja privrednih društava o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha)

R. br.	Naziv preduzeća	Gubitak			Dobit		
		2021.	2022.	2023.	2021.	2022.	2023.
1.	Euro Park d.o.o	0	0	0	137.366	172.238	230.384
2.	Plaza Group d.o.o	0	0	0	1.438.318	309.451	408.032
3.	Umax Group d.o.o	0	0	-70.190	3.641	76.984	0
4.	Emiran d.o.o.	0	0	-112.674	596.649	34.083	0
5.	UNIONINVEST d.o.o	-118.623	-189.052	-251.996	0	0	0
6.	KS Investment d.o.o	-36.830	-28.515	-15.783	0	0	0
7.	Šemrani d.o.o	0	0	0	103.626	188.785	161.643
8.	Parking Tim d.o.o	0	0	0	80.858	80.135	88.734

* Sve stavke u tabeli su izražene u konvertibilnim markama (KM).

⁹⁴ Prema podacima dobijenim od FAZUOI-ja, u trenutku ulaska u Heco pijacu, a prema odluci nadležnog suda, pristupljeno je zaključivanju ugovora sa zakupcima. Tada je utvrđeno da je veliki broj zakupaca već imao zaključene sporazume s Upravom za indirektno oporezivanje koja je također kroz zakupe naplaćivala obaveze za PDV, a koje je bio dužan zakupodavac. Također, neke poslovne prostore nije bilo moguće izdavati jer nije bilo zainteresiranih zakupaca.

⁹⁵ „Službene novine Federacije BiH“, br. 81/15 i 75/21

⁹⁶ Odgovori na Uпитnik revizije učinka, dostavljena dokumentacija

Na osnovu dostavljene dokumentacije izvršen je uvid u bilanse stanja i bilanse uspjeha osam preduzeća (Euro Park d.o.o, Plaza Group d.o.o, Umax Group d.o.o, Emiran d.o.o, UNIONINVEST d.o.o, KS Investment d.o.o, Šemrani d.o.o, Parking Tim d.o.o) čija se oduzeta imovina nalazi u posjedu Federalne agencije za upravljanje oduzetom imovinom. Revizijom su obuhvaćeni relevantni podaci koji se odnose na upravljanje imovinom tih preduzeća (finansijska dokumentacija). Prema izvršenim analizama seta finansijskih izvještaja, utvrđeno je da su u posmatranom periodu četiri preduzeća poslovala pozitivno. **Međutim, preostala četiri preduzeća poslovala su s gubitkom. Kako pokazuju podaci u tabeli, u određenim revidiranim godinama zabilježeno je povećanje ukupnih rashoda nad prihodima.**

Kako navode nadležni iz Agencije, u posmatranom periodu vršena je kontrola nad radom direktora privrednih društava. Nakon što su službenici Agencije utvrdili da direktori društava ne ispunjavaju svoje obaveze, pristupilo se njihovoj smjeni i imenovanju novih direktora kako bi se poslovanje pokrenulo. Također je istaknuto da je dio vremenskog obuhvata revizije bio period pandemije COVID-19. Stoga su privredna društva teško opstajala na tržištu, posebno ona za koja je postojala sumnja da su stečena krivičnim djelom. Pojedina privredna društva bila su bez ikakve poslovne djelatnosti kada ih je preuzela Agencija, ili su vlasnicima služila za pranje novca.⁹⁷

Nadležni iz FAZUOI-ja naveli su različite probleme s kojima se susreću u oblasti upravljanja privrednim društvima:

- U FBiH nije uspostavljen sistem planiranja prije oduzimanja privrednih društava, što je jedna od preporuka iz Smjernica EU. Stoga se Agenciji daju na upravljanje društva s različitim djelatnostima, a da ona nema mogućnost i vrijeme da se kadrovski pripremi za upravljanje ovim društvima;
- S obzirom na to da se radi o različitim djelatnostima, teško je naći menadžere za takve firme. Postoje različiti rizici u upravljanju firmama koje su oduzete jer su stečene krivičnim djelom, pa je zainteresovanost mala. Potencijalni menadžeri ne znaju koliko dugo će se zadržati na upravljačkoj poziciji, da li će biti određenih pritisaka od osoba kojima su te firme oduzete i slično;⁹⁸
- Agenciji se na upravljanje daju i privredna društva s udjelom manjim od 50% osnivačkog kapitala, što smatraju neadekvatnim s obzirom na to da u takvim slučajevima ne mogu samostalno poduzimati aktivnosti na upravljanju ovim društvima;
- Upravljanje privrednim društvima predstavlja najveći teret Agenciji, s obzirom na to da se, kao i sva druga privredna društva, moraju boriti za opstanak na tržištu, a u njima je najčešće zatečen niz problema koji otežavaju poslovanje.

Nadležni iz FAZUOI-ja predložili su izmjene i dopune Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom, kako bi se, između ostalog, prevazišli problemi u upravljanju privrednim društvima. Predloženim izmjenama propisalo bi se da nadležni tužilac, i prije nego što sudu podnese prijedlog za određivanje privremenih mjera oduzimanja imovine, ostvari potrebnu saradnju sa Agencijom u smislu informisanja o vrsti imovine koja će biti predmetom oduzimanja, a sve s ciljem da Agencija poduzme potrebne radnje kako bi spremno dočekala preuzimanje i upravljanje predmetnom imovinom. Također, Zakonom je trenutno propisano da Agencija postavlja privremenu upravu u oduzetim privrednim društvima, dok je izmjenama predviđeno da Agencija vrši upravljanje privrednim društvima, što također znači postavljanje uprave, ali i vršenje nadzora i praćenje rada takvih privrednih društava. Pored toga, kada nije moguće prodati udjele u trajno oduzetim privrednim društvima, izmjenama i dopunama je predviđeno pokretanje likvidacionih postupaka. Kako je već spomenuto, izmjene i dopune ovog Zakona još uvijek nisu usvojene.

⁹⁷ Dopune odgovora na Uпитnik revizije učinka FAZUOI-ja

⁹⁸ Trenutno je raspisan poziv za biranje eksperata koji bi upravljali privremeno oduzetim privrednim društvima (direktori, članovi nadzornog odbora tamo gdje se odbori moraju formirati) da bi se sačinila lista eksperata koji bi svojim iskustvom mogli doprinijeti radu oduzetih privrednih društava. Ovaj poziv je trajno otvoren i objavljen je na zvaničnoj stranici FAZUOI-ja.

Kada je u pitanju problematika pronalaženja odgovarajućeg menadžera za oduzeta privredna društva, važno je spomenuti da u svijetu postoje bolje prakse u rješavanju ovakvih izazova. Naime, jedan od načina motiviranja odgovarajućih kandidata da se prijave za postavljanje na ovakve pozicije je zaključivanje menadžerskih ugovora koji podrazumijevaju pravo na dio dobiti koju privredno društvo ostvari. Nadležni iz Agencije do sada nisu razmatrali ovu mogućnost, iako bi se na taj način mogao djelimično prevazići problem male zainteresovanosti za upravljačke pozicije u privremeno oduzetim privrednim društvima i podstaći napori na ostvarenju pozitivnog poslovanja.

4. ZAKLJUČCI REVIZIJE

Generalni zaključak revizije je da nadležne institucije u Federaciji BiH nisu osigurale efikasno upravljanje oduzetom i zaplijenjenom imovinom. Nisu uspostavljene elektronske baze podataka. Evidentiranje oduzete i zaplijenjene imovine i predmeta u velikoj mjeri vrši se manuelno, tako da nedostaju vjerodostojni, sistematični i sveobuhvatni podaci o vrijednosti ove imovine u Federaciji BiH. Uslovi skladištenja oduzete i zaplijenjene imovine ne osiguravaju očuvanje njene vrijednosti, a ujedno predstavljaju značajne troškove koje snose nadležne institucije. Prodaje i iskorištavanje oduzete i zaplijenjene imovine provode se sporo i njima se ne ostvaruje očekivana korist.

Podaci prezentirani u ovom Izveštaju predstavljaju kvalitetan osnov za preispitivanje politika upravljanja oduzetom i zaplijenjenom imovinom i predmetima. Poduzimanje adekvatnih sistemskih mjera omogućit će prikupljanje značajnijih prihoda koji se mogu usmjeriti u društveno korisne svrhe. Na osnovu provedene revizije i utvrđenih nalaza izvedeni su zaključci u nastavku.

4.1. Evidencije o oduzetoj i zaplijenjenoj imovini i predmetima nisu sveobuhvatne i vjerodostojne

Nadležne institucije oduzetu i zaplijenjenu imovinu evidentiraju na različite načine. Postojeće evidencije nisu cjelovite ni jedinstvene. Nisu dostupni sveobuhvatni podaci o iznosu sredstava koja se izdvajaju za čuvanje oduzete i zaplijenjene imovine i predmeta, o vremenu čuvanja ove imovine, kao ni o posljedicama po budžet koje nastaju zbog dugotrajnog skladištenja.

Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom nema uspostavljene evidencije koje vjerodostojno prikazuju stanje oduzete imovine, s obzirom na to da od nadležnih sudova ne prikupljaju sve relevantne informacije o oduzetoj imovini koja je predmet sudskih postupaka. Podaci iz elektronske baze su izgubljeni krajem 2022. godine, tako da se Agencija u svom radu koristi pomoćnim internim evidencijama u Excel formatu. Dvije godine nakon gubitka podataka, elektronska baza podataka još uvijek nije uspostavljena. Povjerenstvo za upravljanje oduzetom imovinom Vlade ZHK nije uspostavilo propisane evidencije, zbog toga što u ovom kantonu ni osam godina nakon donošenja Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom još uvijek nije uspostavljena agencija.

Baze podataka kojima se koristi PU FBiH i kantonalni porezni uredi ne pružaju potpune i precizne podatke na jednom mjestu. Trenutno su podaci o prodajama zaplijenjene imovine dostupni u različitim dijelovima aplikacije, što nije pregledno i dovoljno transparentno. Ne ažuriraju se podaci o vrijednosti zaplijenjene imovine, iako u određenim slučajevima vrijeme skladištenja traje i po nekoliko godina. Navedeno ima za posljedicu da imovina koja tokom skladištenja gubi vrijednost ostaje evidentirana po procijenjenoj vrijednosti u trenutku zapljene.

Uprave policija ne posjeduju zbirne podatke o oduzetim predmetima, kao ni elektronske baze podataka, jer se privremeno oduzeti predmeti evidentiraju pojedinačno i manuelno u djelovodnicima, što otežava nadzor i izvještavanje, kao i pronalazak i povlačenje podataka. Postojećim aktima nije previđeno vođenje evidencija u elektronskoj formi, niti su nadležne institucije poduzimale aktivnosti na uspostavi ove vrste evidencija.

4.2. Ne vrši se redovna procjena i nisu osigurani uslovi za očuvanje vrijednosti oduzete i zaplijenjene imovine

Vrijednost imovine koja se privremeno čuva nije vjerodostojna ni pouzdana. Samo jedna od nadležnih institucija (FAZUOI), pored procjene pri oduzimanju, vrši procjenu vrijednosti oduzete imovine i prije same prodaje, kako bi se na adekvatan način odredila prodajna cijena. PU FBiH samo u izuzetnim slučajevima vrši procjenu vrijednosti zaplijenjene imovine prije same prodaje. Kantonalni porezni uredi tokom cijelog perioda skladištenja u godišnjim popisima navode istovjetnu vrijednost oduzete imovine, i to onu koja je utvrđena prilikom oduzimanja. Navedeno ima za posljedicu da često prodajna cijena ove imovine bude višestruko niža od procijenjene. Iako su zabilježeni slučajevi propadanja uskladištene imovine koja se čuva kod poreznih dužnika, njena vrijednost u popisima se ne mijenja. Uprave policije uopće ne posjeduju podatke o vrijednosti oduzetih predmeta koji su im dati na čuvanje, ovim podacima raspolažu nadležni sudovi pred kojima se vode postupci.

Nisu osigurani dovoljni i odgovarajući skladišni prostori za čuvanje oduzete i zaplijenjene imovine i predmeta. Iako se za najam skladišnih prostora kontinuirano izdvajaju budžetska sredstva, uslovi u ovim skladištima nisu odgovarajući i ne osiguravaju očuvanje vrijednosti oduzete i zaplijenjene imovine. FAZUOI od 2024. godine unajmljuje zatvoreni skladišni prostor za čuvanje oduzetih motornih vozila, i to je jedini prostor koji omogućava očuvanje vrijednosti ovih vozila. Međutim, najam ovakve vrste prostora zahtijeva izdvajanja značajnih budžetskih sredstava. Kantonalni porezni uredi u nedostatku odgovarajućih skladišnih prostora gotovo svu zaplijenjenu imovinu skladište kod poreznih dužnika. Na ovim mjestima utvrđen je manjak, propadanje i oštećenje zaplijenjene imovine. Uprave policija motorna vozila skladište na otvorenom prostoru, tako da su vozila izložena vanjskim uticajima i brzo gube vrijednost.

4.3. Raspolaganjem oduzetom i zaplijenjenom imovinom ne ostvaruje se blagovremena i odgovarajuća dobit

Nadležne institucije nisu poduzimale dovoljne i odgovarajuće aktivnosti kako bi se ostvarila maksimalna korist od imovine oduzete u okviru različitih postupaka (oduzimanje imovine stečene krivičnim djelom, prinudna naplata, oduzimanje predmeta u okviru krivičnih i prekršajnih postupaka).

Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom realizovala je mali broj prodaja motornih vozila. Iako ima zakonsku mogućnost prodaje i privremeno i trajno oduzete imovine, prije 2023. godine rijetko se pristupalo prodaji privremeno oduzete imovine. Od 2023. godine, nakon pribavljanja mišljenja nadležnog suda, povećan je broj prodaja i prodavana je privremeno oduzeta imovina. Također, nije se iskoristavala mogućnost organizovanja hitnih prodaja radi sprečavanja gubitka vrijednosti imovine, tako da se imovina u posmatranom periodu nije prodavala na ovaj način. Kada je riječ o upravljanju privrednim društvima, u posmatranom periodu kod četiri od osam privrednih društava zabilježeni su veći ukupni rashodi od prihoda. Povjerenstvo za upravljanje oduzetom imovinom Vlade ZHK u posmatranom periodu revizije nije realizovalo nijednu prodaju.

Kantonalni porezni uredi realizovanim prodajama u posmatranom periodu revizije naplatili su mali procenat postojećeg poreznog duga. Oglašavanje prodaja nije bilo dovoljno vidljivo, pa organizovane aukcije u najvećem broju slučajeva završavaju neuspješno. Prodaje se na kraju većinski realizuju direktnim putem. Ovakav način značajno umanjuje prodajnu cijenu, stoga su prisutni slučajevi kod kojih se imovina proda po znatno nižim cijenama u odnosu na procijenjenu vrijednost.

Većina uprava policije iz uzorka u posmatranom periodu uopće nije organizovala prodaje, jer nije bilo odluka nadležnih sudova o ovakvom postupanju. Dvije uprave policija realizovale su određene prodaje motornih vozila. Vozila su prodana ili kao sekundarne sirovine ili pravnim subjektima radi iskorištavanja rezervnih dijelova.

5. PREPORUKE

U skladu s nalazima i zaključcima provedene revizije, Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine daje preporuke koje mogu unaprijediti aktivnosti institucija vezane za upravljanje oduzetom i zaplijenjenom imovinom.

Uzimajući u obzir propisane nadležnosti u oblasti upravljanja oduzetom i zaplijenjenom imovinom, određene preporuke date su većem broju institucija, a za realizaciju pojedinih neophodna je međusobna saradnja i koordinacija više institucija.

5.1. Preporuke za unapređenje evidentiranja oduzete i zaplijenjene imovine

Preporuke za Federalnu agenciju za upravljanje oduzetom imovinom

- **Unaprijediti evidencije o privremeno i trajno oduzetoj imovini u skladu s Uputstvom o uspostavi, vrsti i sadržaju evidencija o upravljanju i raspolaganju nezakonito stečenom imovinom krivičnim djelom, koje će, pored postojećih, sadržavati i sljedeće kategorije podataka:**
 - detaljan opis stanja imovine,
 - da li je i koliko puta imovina bila predmetom prodaje,
 - opis mjesta na kojem se nalazi oduzeta imovina,
 - način na koji se upravlja oduzetom imovinom.

- **Uspostaviti elektronsku bazu podataka u skladu s izrađenim preporukama Vijeća Evrope i osigurati jednak unos podataka u pisanoj i elektronskoj formi. Elektronska baza podataka, između ostalog, trebala bi:**
 - koristiti napredne tehnologije,
 - omogućavati lako dodavanje/brisanje/izmjenu polja u skladu s novonastalim potrebama,
 - biti povezana s bazama podataka drugih institucija (sudovi, tužilaštva, katastar i dr.),
 - sadržavati podatke o troškovima samog upravljanja oduzetom imovinom,
 - imati uspostavljen sistem zaštite podataka.

- **Redovno prikupljati informacije od nadležnih sudova o sudskim postupcima u kojima se odlučuje o oduzetoj imovini, kao i o oduzetoj imovini koja nije data Agenciji na upravljanje, kako bi se utvrdilo stvarno stanje oduzete imovine stečene krivičnim djelom u Federaciji BiH i kako bi se uspostavio sistem planiranja prije oduzimanja.**

Preporuka za Povjerenstvo za upravljanje oduzetom imovinom Vlade Zapadnohercegovačkog kantona

- **Uspostaviti evidencije o imovini stečenoj krivičnim djelom u Zapadnohercegovačkom kantonu u skladu s propisima koji uređuju pitanja vezana za upravljanje oduzetom imovinom, kako bi ovi podaci bili transparentni i dostupni javnosti.**

Preporuka za Poreznu upravu Federacije BiH i kantonalne porezne urede

- **Unaprijediti aplikacije za evidentiranje imovine zaplijenjene u postupcima prinudne naplate kako bi informacije o postupanju s ovom imovinom bile pregledne i transparentne, sa svim bitnim elementima i informacijama o zaplijenjenoj imovini na jednom mjestu.**
- **Osigurati jedinstvenu primjenu Korisničkog uputstva za unošenje podataka u elektronske evidencije o zaplijenjenoj imovini u svim kantonalnim poreznim uredima.**

Preporuka za uprave policija ministarstava unutrašnjih poslova

- **U saradnji s kantonalnim ministarstvima unutrašnjih poslova izvršiti analizu postojećeg načina evidentiranja podataka o predmetima oduzetim u krivičnim i prekršajnim postupcima. U skladu s rezultatima provedene analize, poduzeti sljedeće:**
 - predložiti izmjene i dopune propisa, kako bi se utvrdio transparentan i sveobuhvatan način vođenja evidencija u elektronskoj formi;
 - uspostaviti elektronske baze podataka koje će omogućiti dostupnost podataka o predmetima datim na čuvanje upravama policija.

5.2. Preporuke za unapređenje procjene i očuvanja vrijednosti oduzete i zaplijenjene imovine

Preporuka za Povjerenstvo za upravljanje oduzetom imovinom Vlade Zapadnohercegovačkog kantona, Poreznu upravu Federacije BiH, kantonalne porezne urede i uprave policija ministarstava unutrašnjih poslova

- **Vršiti procjenu vrijednosti oduzete i zaplijenjene imovine i predmeta neposredno prije prodaje, kako bi se utvrdila njihova stvarna tržišna vrijednost.**

Preporuka za Federalnu agenciju za upravljanje oduzetom imovinom, Povjerenstvo za upravljanje oduzetom imovinom Vlade Zapadnohercegovačkog kantona, Poreznu upravu Federacije BiH, kantonalne porezne urede i uprave policija ministarstava unutrašnjih poslova

- **Uspostaviti redovan nadzor nad stanjem u skladišnim prostorima u kojima se čuva oduzeta i zaplijenjena imovina, kako bi se pravovremeno otklonili utvrđeni nedostaci i imovina zaštitila od eventualnog gubitka vrijednosti i propadanja.**

5.3. Preporuke za unapređenje raspolaganja oduzetom i zaplijenjenom imovinom

Preporuka za Vladu Federacije BiH

- **Zadužiti obrađivača propisa da izradi prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom FBiH i potom ga uputi u parlamentarnu proceduru.**

Preporuke za Federalnu agenciju za upravljanje oduzetom imovinom, Povjerenstvo za upravljanje oduzetom imovinom Vlade ZHK, Poreznu upravu Federacije BiH i kantonalne porezne urede

- **Unaprijediti transparentnost oglašavanja prodaja koristeći online platforme za prodaju, kako bi informacije o prodajama bile lako dostupne potencijalnim kupcima.**
- **Organizovati prodaje oduzete i zaplijenjene imovine i predmeta čim se za to steknu neophodni uslovi, kako bi se osigurala prodaja po odgovarajućim tržišnim cijenama i postigla najveća moguća korist po budžete.**
- **Izvršiti analizu načina prodaja oduzete i zaplijenjene imovine. Na osnovu provedene analize predložiti izmjene propisa kako bi se omogućila prodaja putem e-aukcija u svrhu efikasnijeg i transparentnijeg realizovanja prodaja.**
- **Internim aktima propisati obavezu i način upućivanja inicijativa prema nadležnim sudovima kako bi se osiguralo da nadležni sudovi odluke o postupanju s oduzetom i zaplijenjenom imovinom donose u optimalnim rokovima.**

Preporuka za Poreznu upravu i kantonalne porezne urede

- **Internim aktima propisati način utvrđivanja najniže cijene prilikom prodaje oduzete i zaplijenjene imovine direktnim putem, kako bi se onemogućila prodaja po cijenama znatno nižim od procijenjene vrijednosti.**

Preporuka za Federalnu agenciju za upravljanje oduzetom imovinom

- **Izvršiti analizu postojećeg načina upravljanja privrednim društvima i identifikovati najznačajnije probleme u ovoj oblasti. U skladu s rezultatima provedene analize izraditi prijedlog mjera za unapređenje efikasnosti upravljanja privrednim društvima datim Agenciji na upravljanje.**

6. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Ured za reviziju institucija u FBiH dostavio je Nacrt izvještaja revizije učinka na komentar revidiranim subjektima i Vladi Federacije BiH⁹⁹ 17. 1. 2025. godine, u skladu s članom 15. Zakona o reviziji.

Očitovalo se svih devet subjekata kojima je Nacrt dostavljen.

Saglasnost s Nacrtom izvještaja iskazali su: Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova KS-a,¹⁰⁰ Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova TK,¹⁰¹ Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova HNK,¹⁰² Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova SBK¹⁰³ i Povjerenstvo za upravljanje oduzetom imovinom Vlade Zapadnohercegovačkog kantona.¹⁰⁴

Vlada Federacije BiH dostavljeni Nacrt izvještaja prosljedila je Federalnom ministarstvu pravde na nadležno postupanje, vezano za preporuku datu Vladi, o čemu je obavijestila i Ured za reviziju.¹⁰⁵ Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova ZDK u svom očitovanju na Nacrt izvještaja¹⁰⁶ osvrnula se na preporuke date upravama policija iz uzorka. Navela je regulativu po osnovu koje uprave policija trenutno provode aktivnosti na evidentiranju, procjeni vrijednosti i nadzoru nad stanjem u skladišnim prostorima, te korake koje namjerava poduzeti kako bi se date preporuke realizovale.¹⁰⁷ Komentar UP-a MUP-a ZDK nije iziskivao izmjene u Izvještaju.

Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom¹⁰⁸ i Porezna uprava Federacije BiH¹⁰⁹ dostavile su komentare koji su s dužnom pažnjom razmotreni i inkorporirani u konačni Izvještaj, a odnose se na: blagovremenost prodaje oduzetih motornih vozila,¹¹⁰ pobrojane institucije obuhvaćene revizijom,¹¹¹ evidencije o zaplijenjenoj imovini,¹¹² procjenu vrijednosti zaplijenjene imovine,¹¹³ skladištenje zaplijenjene imovine kod poreznih dužnika,¹¹⁴ prodaju zaplijenjene imovine,¹¹⁵ oglašavanje prodaja zaplijenjene imovine.¹¹⁶

⁹⁹ Nacrt izvještaja dostavljen je Vladi FBiH budući da joj je, shodno njenim nadležnostima, data preporuka vezana za izradu prijedloga izmjena i dopuna zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom FBiH i dostavljanja prijedloga u daljnju proceduru.

¹⁰⁰ Akt broj: 02/3-1-03-13-9186/24, od 31. 1. 2025. godine

¹⁰¹ E-mail Uprave policije MUP-a TK od 3. 2. 2025. godine

¹⁰² Akt broj: 02/1-11-2-1747/25, od 30. 1. 2025. godine

¹⁰³ E-mail Uprave policije MUP-a SBK od 7. 2. 2025. godine

¹⁰⁴ E-mail Povjerenstva za upravljanje oduzetom imovinom Vlade Zapadnohercegovačkog kantona od 6. 2. 2025. godine

¹⁰⁵ Akt broj: 01-02-49/25, od 20. 1. 2025. godine i akt broj: 04-11-146/2025, od 28. 1. 2025. godine

¹⁰⁶ Akt broj: 08-02-02/1-03-2-273-1/25, od 3. 2. 2025. godine

¹⁰⁷ Uprava policije MUP-a ZDK poduzet će aktivnosti i predložiti izmjene i dopune „Instrukcije o načinu obrade ličnih podataka u Upravi policije MUP-a ZDK“ radi uvođenja i primjene elektronske evidencije/baze podataka. Također, UP MUP-a ZDK će stupiti u kontakt s vlasnikom prostora na kojem se deponuje privremeno oduzeta imovina, kako bi se sačinio aneks ugovora, koji bi obuhvatao dodatne uslove u smislu natkrivanja prostora na kojem se vozila deponuju ili će tražiti drugog ponuđača koji će ispunjavati uslove navedene u Nacrtu izvještaja (zaštita oduzete imovine od eventualnog gubitka vrijednosti i propadanja).

¹⁰⁸ Akt broj: 03-45-112/2025, od 3. 2. 2025. godine

¹⁰⁹ Akt broj: 13/10-12-2-189-1/25, od 3. 2. 2025. godine. Porezna uprava FBiH i pet pripadajućih kantonalnih poreznih ureda iz uzorka (Sarajevo, Tuzla, Zenica, Mostar i Novi Travnik) dostavili su jedinstven komentar na Nacrt izvještaja.

¹¹⁰ Komentar FAZUOI-ja da nadležni sudovi ne dostavljaju odmah po oduzimanju odluku Agenciji na nadležno postupanje vezano za prodaju oduzetih motornih vozila i da u tom periodu može proteći dug period od oduzimanja do prodaje.

¹¹¹ Napomena PU FBiH da su kantonalni porezni uredi dio PU, te da PU FBiH i KPU iz uzorka posmatramo kao jedan subjekt revizije.

¹¹² Komentar PU FBiH da je internim aktom uređen način vođenja elektronskih evidencija u nPIS3 aplikaciji, ali da KPU još uvijek vode dodatne interne ili pomoćne evidencije, vodeći se inercijom ranije uhodane prakse i da bi unos ovih podataka kod pojedinih KPU trebao biti ažurniji i detaljniji. Također su istakli kako se nPIS3 aplikacija treba unaprijediti, tako da se svi bitni elementi i informacije o zaplijenjenoj imovini i obavljenim javnim prodajama nalaze na jednom mjestu. Trenutno su dostupni u različitim dijelovima aplikacije, što nije pregledno i dovoljno transparentno.

¹¹³ Komentar PU FBiH da se u određenim slučajevima procjena zaplijenjene imovine vrši i prije same prodaje.

¹¹⁴ Komentar PU FBiH da većinu zaplijenjene imovine čine nekretnine koje se evidentiraju kao imovina uskladištena kod poreznih dužnika.

¹¹⁵ Komentar PU FBiH da su u 2023. godini uputili inicijativu Federalnom ministarstvu finansija kako bi se decidnije uredila pitanja vezana za efikasniju prodaju zaplijenjene imovine.

¹¹⁶ Komentar PU FBiH da je za 2025. godinu planirala sredstva za oglašavanje prodaja zaplijenjene imovine kod vanjskih web oglašivača.

Obrazloženje Federalne agencije za upravljanje oduzetom imovinom o aktivnostima na uspostavi evidencija, dato na rečenicu iz rezimea da „nadležne institucije nisu uspostavile sveobuhvatne i vjerodostojne evidencije o oduzetoj i zaplijenjenoj imovini“, nije zahtijevalo izmjene u izvještaju. Naime, nadležni iz FAZUOI-ja naveli su aktivnosti koje su poduzeli nakon gubitka podataka iz elektronske baze, što je i obrazloženo u poglavlju 3.1.1. Izvještaja. Međutim, ove aktivnosti još uvijek nisu rezultirale ponovnom uspostavom baze podataka, a samim tim ni uspostavom sveobuhvatne i vjerodostojne evidencije. Pored toga, konstatacija iz rezimea odnosi se na sve subjekte obuhvaćene revizijom, a ne samo na FAZUOI.

Reviziju „Upravljanje oduzetom i zaplijenjenom imovinom“ obavio je revizorski tim u sastavu: Amela Balić-Salić – voditeljica tima, Selma Sendić i Dino Salihagić – članovi tima.

Voditeljica tima

Amela Balić-Salić, s.r.

**Rukovoditeljica Sektora
za razvoj, metodologiju i upravljanje kvalitetom**

Mia Buljubašić, s.r.

**Rukovoditeljica Sektora
za reviziju učinka**

Aida Đozić, s.r.

7. LISTA TABELA I DIJAGRAMA

Tabela 1. Vrsta i vrijednost oduzete imovine kojom je FAZUOI upravljao na kraju 2023. godine	20
Tabela 2. Podaci o skladištenju imovine oduzete u postupku prinudne naplate u periodu 2021-2023. godine	26
Tabela 3. Podaci o skladištenju oduzetih predmeta uprava policija u periodu 2021-2023. godine	30
Tabela 4. Prodaje oduzete imovine koje je realizovao FAZUOI u periodu 2021-2023. godine	31
Tabela 5. Podaci o prodajama motornih vozila koje je realizovao FAZUOI u periodu 2021-2023. godine	31
Tabela 6. Podaci o realizovanim prodajama pet kantonalnih poreznih ureda u periodu 2021-2023. godine	34
Tabela 7. Postupanja uprava policija s oduzetim motornim vozilima u periodu 2021-2023. godine	35
Tabela 8. Podaci o najmu privremeno oduzetih nekretnina datih na upravljanje FAZUOI-ju	36
Tabela 9. Pregled izvještaja privrednih društava o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha)	37

8. PRILOZI

8.1. Nadležnosti institucija relevantnih za upravljanje oduzetom i zaplijenjenom imovinom

Institucija	Nadležnost
Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom	<p>U provođenju svojih nadležnosti Agencija obavlja sljedeće poslove:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skladišti, čuva, prodaje, vrši najam imovine oduzete na osnovu Zakona. Ako za to postoji opravdana potreba, ovu imovinu Agencija može povjeriti na čuvanje drugoj instituciji o čemu se zaključuje poseban ugovor - vrši stručnu procjenu vrijednosti privremeno oduzete i oduzete imovine po odredbama Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom i drugih zakona - vodi evidencije o imovini kojom raspolaže i upravlja, sudskim postupcima u kojima se odlučuje o takvoj imovini - objavljuje redovne i godišnje izvještaje o stanju u oblasti oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, te ih dostavlja Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine - obavještava Vladu Federacije Bosne i Hercegovine i Parlament Federacije Bosne i Hercegovine o rezultatima analiza u području provođenja zakona ili drugih propisa o finansijskim istragama i oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom - inicira i daje preporuke za unapređenje pravnih propisa u oblasti provođenja finansijskih istraga i oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom - sačinjava prijedlog Strategije za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u Federaciji Bosne i Hercegovine i Akcioni plan za njeno izvršenje te ih upućuje Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine na usvajanje - koordinira i prati provođenje Strategije za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u Federaciji Bosne i Hercegovine i Akcionog plana, te daje mišljenja i preporuke za njihovo efikasnije provođenje
Povjerenstvo za upravljanje oduzetom imovinom ŽZH	<p>U provođenju svojih nadležnosti Agencija obavlja sljedeće poslove:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skladišti, čuva, prodaje, vrši najam imovine oduzete na osnovu Zakona. Ako za to postoji opravdana potreba, ovu imovinu Povjerenstvo može povjeriti na čuvanje drugoj instituciji o čemu se zaključuje poseban ugovor - vrši stručnu procjenu vrijednosti privremeno oduzete i oduzete imovine po odredbama Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom i drugih zakona - vodi evidencije o imovini kojom raspolaže i upravlja, sudskim postupcima u kojima se odlučuje o takvoj imovini - objavljuje redovne i godišnje izvještaje o stanju u oblasti oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom
Porezna uprava Federacije BiH – Kantonalni porezni uredi	<p>U provođenju svojih nadležnosti Porezna uprava FBiH – nadležni kantonalni porezni uredi obavljaju sljedeće poslove utvrđene zakonom i pravilnikom koji se odnose na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naplatu poreznih i drugih obaveza - poduzimanje mjera prinudne naplate duga - skladištenje i prodaja zaplijenjene imovine - ustupanje imovine Federaciji Bosne i Hercegovine

Federalno i kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova – Uprave policije	U provođenju svojih nadležnosti Federalno i kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova putem nadležnih Uprava policije: <ul style="list-style-type: none">- privremeno oduzimaju predmete- brinu se o smještaju i čuvanju oduzetih predmeta- vode evidencije privremeno oduzetih predmeta- pod određenim uslovima donose odluku o: prodaji; vraćanju licu od kojeg je oduzet; uništavanju; predaji odgovarajućem ovlaštenom tijelu
--	--

8.2. Temeljni pojmovi relevantni za predmetnu reviziju

Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom FBiH	
1.	Agencija je Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom.
2.	Imovina predstavlja stvari i prava koja je stekao učinilac krivičnog djela ili povezana osoba, a obuhvata sve stvari i prava koja mogu biti predmet izvršenja te posebno nekretnine i pokretnine, potraživanja, poslovne udjele, vrijednosne papire, novac, umjetnine, plemenite metale i drago kamenje u vlasništvu, posjedu ili pod kontrolom učinioca krivičnog djela ili povezane osobe.
3.	Oduzimanjem se smatra privremeno ili trajno oduzimanje imovine pribavljene krivičnim djelom
4.	Imovinska korist pribavljena krivičnim djelom, u skladu s ovim i drugim zakonom, jeste svako povećanje ili sprečavanje smanjenja imovine koja potiče od krivičnog djela.
Zakon o poreznoj upravi FBiH	
5.	Porezni ured je ured Porezne uprave na bilo kojem nivou Porezne uprave čija će se nadležnost za obavljanje određenih aktivnosti utvrditi podzakonskim aktima ili aktima Porezne uprave.
6.	Knjige i evidencije - dokumentacija o poslovanju, transakcijama, plaćanjima i prihodima poreznog obveznika koja je, u skladu sa poreznim zakonima, bitna za određivanje njegove porezne obaveze. Knjige i evidencije, između ostalog, uključuju: memorandum, glavne knjige, račune i računovodstvene evidencije u svim oblicima, uključujući i kompjuterske datoteke, software i opis software-a za obradu kompjuterskih datoteka.
Pravilnik o procedurama prinudne naplate poreznih obaveza	
7.	Postupak prinudne naplate pokreće se po službenoj dužnosti i isti pokreću i rješavaju službe za prinudnu naplatu kantonalnih ureda Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Porezna uprava).

8.3. Pregled stanja zaplijenjene imovine u prinudnoj naplati i inspekcijskom nadzoru na 31. 12. 2023. godine

Broj	Naziv ureda	Zaplijenjena imovina smještena u skladištu KPU	Zaplijenjena imovina smještena kod poreznih obveznika	Ukupno
1	Kantonalni porezni ured Sarajevo	90,299.69	127,884,318.72	127,974,618.41
2	Kantonalni porezni ured Tuzla	0.00	1,256,177.98	1,256,177.98
3	Kantonalni porezni ured Zenica	170,328.40	12,871,403.20	13,041,731.60
4	Kantonalni porezni ured Mostar	5,853.25	7,352,130.39	7,357,983.64
5	Kantonalni porezni ured Orašje	0.00	48,400.00	48,400.00
6	Kantonalni porezni ured Ljubuški	42,622.50	1,338,000.00	1,380,622.50
7	Kantonalni porezni ured Bihać	0.00	113,898.63	113,898.63
8	Kantonalni porezni ured Livno	106,457.97	94,337.00	200,794.97
9	Kantonalni porezni ured Goražde	0.00	917,576.83	917,576.83
10	Kantonalni porezni ured Novi Travnik	3,750.00	5,152,048.04	5,155,798.04
	UKUPNO	419,311.81	157,028,290.79	157,447,602.60

8.4. Preporuke Vijeća Evrope za nabavku softvera i hardvera za upravljanje imovinom za potrebe FAZUOI-ja

Ključne preporuke

- a. Nova baza podataka FAZUOI trebala bi koristiti najnoviju tehnologiju.
- b. Nova baza podataka FAZUOI trebala bi biti fleksibilna i omogućiti lako dodavanje/brisanje/izmjenu polja na osnovu novonastalih potreba.
- c. Neophodno je osigurati održavanje sistema i rješavanje tehničkih problema kroz obuku službenika za IT pri FAZUOI.
- d. Nova baza podataka FAZUOI trebala bi biti dizajnirana tako da se može spojiti sa informacionim sistemom za upravljanje predmetima koji koriste sudovi i tužilaštva kako bi se poboljšala kvaliteta podataka, institucionalna uključenost i saradnja te izrada statističkih podataka; preporučuje se integracija sa drugim eksternim sistemima (npr. katastar).
- e. FAZUOI će dati prioritet procjeni imovine koja će se vršiti frekventno i iziskivati česte unose podataka u novu bazu podataka.
- f. Evidentiranje troškova upravljanja imovinom treba imati prioritet u FAZUOI; evidentiranje troškova trebalo bi uvrstiti kao obavezno polje u novoj bazi podataka.
- g. Nova baza podataka proširiti će sistem za obavješćavanje stare baze podataka FAZUOI kako bi se mogle slati automatske obavijesti odabranim primateljima, na primjer, o rokovima postupanja i promjenama u vrijednosti imovine koje iziskuju brzu intervenciju.
- h. Nova baza podataka će sadržati georeferencirane informacije kako bi se imovina mogla precizno locirati (bilo kao tačke na karti ili kao objekti u modelu koji predstavlja bilo koje rješenje za pohranu, poput zgrade, ormara, skladišta).

8.5. Podaci o realizovanim prodajama u kantonalnim poreznim uredima u periodu 2021-2023. godine

KPU Sarajevo

R. br.	Godina	Broj direktnih prodaja	Broj prodaja putem aukcije	Ukupan broj prodaja	Procijenjena vrijednost prodate imovine prilikom zapljene	Prodajna cijena imovine	Prosječan period skladištenja (od zapljene do prodaje)
	1	2	3	4	5	6	7
1.	2021.	5	0	5	32.421,39	10.171,00	1 godina i 7 mjeseci
2.	2022.	5	0	5	179.274,16	88.103,00	7 mjeseci
3.	2023.	4	1	5	73.443,16	73.789,14	10 mjeseci
4.	UKUPNO	14	1	15	285.138,71	172.063,14	

KPU Zenica

R. br.	Godina	Broj direktnih prodaja	Broj prodaja putem aukcije	Ukupan broj prodaja	Procijenjena vrijednost prodate imovine prilikom zapljene	Prodajna cijena imovine	Prosječan period skladištenja (od zapljene do prodaje)
	1	2	3	4	5	6	7
1.	2021.	1	3	4	979.254,50	686.813,38	2 godine
2.	2022.	5	0	5	61.261,05	33.076,30	3 godine i 4 mjeseca
3.	2023.	3	5	8	3.627.557,69	4.434.280,40	2 godine i 6 mjeseci
4.	UKUPNO	9	8	17	4.668.073,24	5.154.170,08	

KPU Tuzla

R. br.	Godina	Broj direktnih prodaja	Broj prodaja putem aukcije	Ukupan broj prodaja	Procijenjena vrijednost prodate imovine prilikom zapljene	Prodajna cijena imovine	Prosječan period skladištenja (od zapljene do prodaje)
	1	2	3	4	5	6	7
1.	2021. ¹¹⁷	/	/	/	/	/	/
2.	2022.	5	0	5	584.831,69	29.772,20	12 godina
3.	2023.	2	2	4	10.963.138,00	6.711.053,55	2 godine i 8 mjeseci
4.	UKUPNO	7	2	9	11.547.969,69	6.740.825,75	

¹¹⁷ KPU Tuzla nije dostavio podatke za 2021. godinu

KPU Mostar

R. br.	Godina	Broj direktnih prodaja	Broj prodaja putem aukcije	Ukupan broj prodaja	Procijenjena vrijednost prodate imovine prilikom zapljene	Prodajna cijena imovine	Prosječan period skladištenja (od zapljene do prodaje)
	1	2	3	4	5	6	7
1.	2021.	13	1	14	186.647,85	12.511,00	7 godina i 5 mjeseci
2.	2022.	13	3	16	332.018,54	101.339,00	4 godine i 8 mjeseci
3.	2023.	12	0	12	119.859,98	14.360,00	5 godina i 8 mjeseci
4.	UKUPNO	38	4	42	638.526,37	128.210,00	

KPU Novi Travnik

R. br.	Godina	Broj direktnih prodaja	Broj prodaja putem aukcije	Ukupan broj prodaja	Procijenjena vrijednost prodate imovine prilikom zapljene	Prodajna cijena imovine	Prosječan period skladištenja (od zapljene do prodaje)
	1	2	3	4	5	6	7
1.	2021.	13	4	17	1.746.359,72	499.391,00	8 mjeseci
2.	2022.	29	2	31	2.855.505,56	447.215,20	6 godina i 1 mjesec
3.	2023.	5	0	5	312.596,06	91.150,00	4 godine i 5 mjeseci
4.	UKUPNO	47	6	53	4.914.461,34	1.037.756,20	

8.6. Podaci o organizovanim prodajama oduzete imovine FAZUOI-ja u periodu 2021-2023. godine

Podaci o prodaji oduzete imovine za 2021. godinu

R. br.	Vrsta prodate imovine	Procijenjena vrijednost prilikom oduzimanja	Prodajna cijena	Način prodaje (aukcija, javno oglašavanje, direktna prodaja)	Period skladištenja (od oduzimanja do prodaje)
1.	Motorna vozila BMW X6 - trajno	71.701,59	49.409,94	Javno nadmetanje	4 godine Nije prodato na toj prodaji
2.	Motorno vozilo Audi A6 - privremeno	25.606,79	25.606,79	Javno nadmetanje	1 godinu

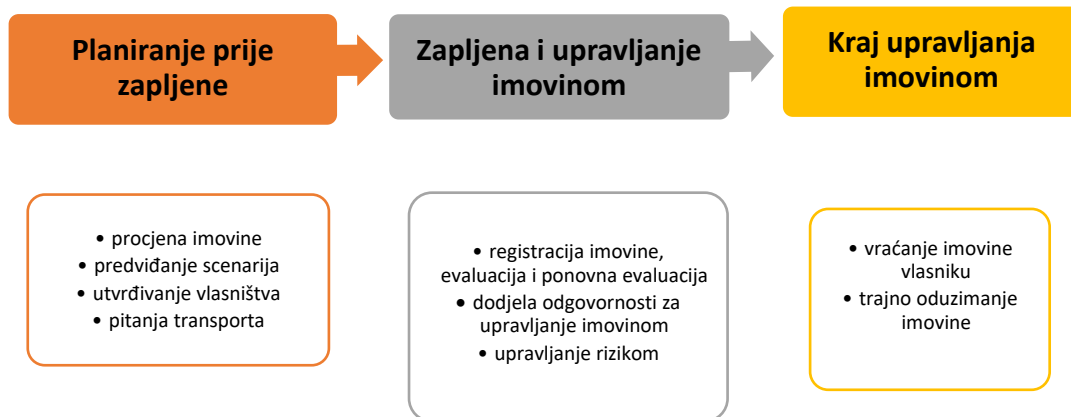
Podaci o prodaji oduzete imovine za 2022. godinu

R. br.	Vrsta prodate imovine	Procijenjena vrijednost prilikom oduzimanja	Prodajna cijena	Način prodaje (aukcija, javno oglašavanje, direktna prodaja)	Period skladištenja (od oduzimanja do prodaje)
1.	Golf IV – privremeno	11.093,99	12.101,00	Javno nadmetanje	2 godine - prodat
2.	Hummer - privremeno	41.489,89	41.489,89	Javno nadmetanje	Nije prodat
3.	Mercedes Benz – privremeno	20.117,14	20.117,14	Javno nadmetanje	Nije prodat
4.	Volkswagen Polo - privremeno	5.150,34	5.150,34	Javno nadmetanje	Nije prodat
5.	Audi Q7 – privremeno	22.357,22	22.357,22	Javno nadmetanje	Nije prodat
6.	BMW X6 – privremeno	31.807,03	31.807,03	Javno nadmetanje	Nije prodat
7.	KIA Sportage – privremeno	20.117,14	20.117,14	Javno nadmetanje	Nije prodat
8.	Renault Scenic	5.637,38	5.637,38	Javno nadmetanje	Nije prodat
9.	Mercedes Benz Puch	13.818,14	13.818,14	Javno nadmetanje	Nije prodat
10.	Audi A 6 – trajno	35.581,88	35.581,88	Javno nadmetanje	Nije prodat
11.	BMW X6 – trajno	49.409,94	49.409,94	Javno nadmetanje	Nije prodat

Podaci o prodaji oduzete imovine za 2023. godinu

R. br.	Vrsta prodane imovine	Procijenjena vrijednost prilikom oduzimanja	Prodajna cijena	Način prodaje (aukcija, javno oglašavanje, direktna prodaja)	Period skladištenja (od oduzimanja do prodaje)
1.	Hummer – privremeno	41.489,89	29.000,00	Javno nadmetanje	Nije prodat
2.	Mercedes Benz – privremeno	20.117,14	13.000,00	Javno nadmetanje	Nije prodat
3.	Volkswagen Polo - privremeno	5.150,34	3.459,00	Javno nadmetanje	4 godine Prodat
4.	Audi Q7 – privremeno	22.357,22	15.260,00	Javno nadmetanje	2 godine Prodat
5.	Citroen C2 – trajno	3.042,52	3.100,00	Javno nadmetanje	1 godina prodat
6.	KIA Xceed – privremeno	44.336,90	44.336,90	Javno nadmetanje	Nije prodat
7.	BMW X6 – privremeno	31.807,03	27.000,00	Javno nadmetanje	Nije prodat
8.	KIA Sportage – privremeno	20.117,14	16.010,00	Javno nadmetanje	2 godine prodat
9.	Renault Scenic – privremeno	5.637,38	2.300,00	Javno nadmetanje	Nije prodat
10.	Mercedes Benz Puch – privremeno	13.818,14	12.909,00	Javno nadmetanje	2 godine prodat
11.	Audi A6 - trajno	35.581,88	29.509,00	Javno nadmetanje	2 godine prodat
12.	BMW X6 - trajno	49.409,94	31.100,00	Javno nadmetanje	6 godina Prodat
13.	Volkswagen Touareg	12.414,90	12.414,90	Javno nadmetanje	Nije prodat

8.7. Koraci u upravljanju oduzetom imovinom prema Smjernicama Evropske unije¹¹⁸

¹¹⁸ Council of Europe, Guidelines for the Management of Seized Assets, 2023.

8.8. Reference

- Direktiva EU o ponovnom korištenju u društvene svrhe iz 2014. godine
- GUID 3910 – Temeljni pojmovi za reviziju učinka
- GUID 3920 – Proces revizije učinka
- <https://6yka.com/bih/medu-hiljadama-oduzetih-auta-i-pet-vrijednih-145-tisuca-km>
- INTOSAI Okvir profesionalnih objava i metodologija za reviziju učinka VRI u BiH
- INTOSAI Smjernice za vrhovne revizijske institucije – Revizija spremnosti za implementaciju Ciljeva održivog razvoja
- ISAM: IDI-jev Model revizije Ciljeva održivog razvoja, IDI: Razvojna inicijativa INTOSAI-ja
- ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora
- ISSAI 130 – Etički kodeks
- ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta za vrhovne revizijske institucije
- ISSAI 300 – Principi revizije učinka
- ISSAI 3000 – Standard revizije učinka
- Izveštaj o ponovnom korištenju oduzete imovine u društvene svrhe „Otporni Balkan“ Globalne inicijative protiv organizovanog kriminala, link: <https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2022/02/GMFA-Social-Reuse-of-Confiscated-Assets-SR-ok.pdf>
- Konvencija Vijeća Evrope o pranju, traganju, oduzimanju i privremenom oduzimanju prihoda stečenoga krivičnim djelom i o finansiranju terorizma
- Konvencija Vijeća Evrope o pranju, traganju, oduzimanju i privremenom oduzimanju prihoda stečenoga krivičnim djelom i o finansiranju terorizma i vezana preporuka
- Program održivog razvoja do 2030. godine (Agenda 2030)
- Smjernice Vijeća Evrope za upravljanje oduzetom imovinom
- Upravljanje imovinom stečenom krivičnim djelima u međunarodnom i poredbenom pravu